

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ANALÝZA VÝSLEDKŮ VOLEB DO POSLANECKÉ
SNĚMOVNY PARLAMENTU ČR V ROCE 2010**

Autor práce: Michaela Fišerová

Studijní obor: Regionální studia

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: doc. Dr. Mgr. Lubomír Pána, Ph.D.

Katedra: Katedra společenských věd

2011

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. Dr. Mgr. Lubomíru Pánovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

FIŠEROVÁ, M. *Analýza výsledků voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2010 : bakalářská práce.* České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2011. 60 s. Vedoucí bakalářské práce : doc. Dr. Mgr. Lubomír Pána, Ph.D.

Klíčová slova: volby, Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, voliči

Práce analyzuje výsledky voleb 2010 do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR s ohledem na užívání přednostních hlasů, zvolený počet mužů a žen. Zkoumá volební účast a zabývá se výsledky předvolebních průzkumů. Dále práce porovnává výsledky voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2006 a 2010. Zabývá se počtem mandátů pro jednotlivé strany, otázkou zda poslanci obhájili svůj mandát, který získali ve volbách 2006 i ve volbách 2010. Popisuje zastoupení žen a mužů dle věku. Analyzuje územní volební podporu jednotlivých politických stran. Porovnává také výsledky voleb 2010 do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v Jihočeském kraji s ostatními kraji a volbami 2006. Analyzuje volební účast, počty mandátů pro jednotlivé strany. Dále se práce věnuje užívání přednostních hlasů a zastoupení žen na kandidátních listinách.

ABSTRACT

FIŠEROVÁ, M. Analysis of the Elections' results to the chamber of deputies of the parliament of the Czech republic in 2010. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2011. 60 p. Supervisor : doc. Dr. Mgr. Lubomír Pána, Ph.D.

Key words: Elections, The Chamber of Deputies of the Parliament, electors

The text analyses the elections' results to the Chamber of Deputies of the Parliament of the Czech Republic in 2010 with reference to elector's application of the preferential votes and number of men and women elected. It examines the turnout and deals with the results of the pre-election surveys. The text compares the elections' results in 2006 and 2010 too. It deals with the number of mandates for political parties, analyses the problem if the representatives state for their mandate from the year 2006 again. The text describes number of elected men and women with reference to their age. It analyses territorial support of the electors for the particular political parties. It compares also the elections' results in year 2010 in Jihočeský kraj with other region and elections in 2006. It analyses the turnout again, number of mandates for the particular parties. The attention is paid to the application of preferential votes and the representation of the women in the candidate list.

OBSAH

ÚVOD	7
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	8
2 VOLEBNÍ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY	10
2.1 Rozdělení volebních systémů	10
2.1.1 Většinové systémy	10
2.1.2 Systém poměrného zastoupení	12
2.1.3 Polopoměrné systémy	16
2.2 Volební systém České republiky	16
3 ANALÝZA VÝSLEDKŮ VOLEB DO POSLANECKÉ SNĚMOVNY PARLAMENTU ČR V ROCE 2010	21
3.1 Předvolební průzkumy	22
3.2 Ženy v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR	26
3.3 Přednostní hlasy	27
4 SROVNÁNÍ VÝSLEDKŮ VOLEB DO POSLANECKÉ SNĚMOVNY PARLAMENTU ČR V ROCE 2006 A 2010	30
4.1 Počet mandátů	31
4.2 Zastoupení žen	32
4.3 Rozložení poslanců dle věku	35
4.4 Srovnání územní volební podpory jednotlivých stran	38
5 SROVNÁNÍ VÝSLEDKŮ VOLEB DO POSLANECKÉ SNĚMOVNY PARLAMENTU ČR V ROCE 2010 DOSAŽENÝCH V JIHOČESKÉM KRAJI S OSTATNÍMI KRAJI A CELOU ČESKOU REPUBLIKOU	42
5.1 Volební účast	42
5.2 Výsledky voleb 2006 a 2010 v Jihočeském kraji	44
5.3 Počty mandátů získaných jednotlivými stranami v Jihočeském kraji ve volbách 2006 a 2010	45
5.4 Přednostní hlasy	48
5.5 Ženy na kandidátních listinách v Jihočeském kraji	50
6 ZÁVĚR	52
7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	57
8 SEZNAM TABULEK	60

ÚVOD

Téma bakalářské práce Analýza výsledků voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2010 je aktuální, protože volbami 2010 začíná nové volební období 2010-2013 s novou vládou. Ta základním způsobem ovlivňuje hospodářský vývoj České republiky.

Vzhledem k tomu, že volby proběhly v květnu 2010 není toto téma v literatuře ještě příliš zastoupené. Teprve se přistupuje k analýzám a hodnocením. Proto bakalářská práce srovnává výsledky voleb 2010 a 2006 a může tak navázat na výsledky voleb 2006, které jsou již v odborné literatuře a různých sociologických studiích zpracovány velmi podrobně.

Právo na volby, volit a být zvolen je zakotveno v Ústavě České republiky. Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR se konají podle Zákona o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů č. 247/1995 Sb. ze dne 27. září 1995. Při volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR se volí 200 poslanců na čtyřleté volební období. Volit může občan, který dosáhl 18 let věku a není omezen k právním úkonům. Zvolen může být občan ve věku 21 let, který kandiduje na kandidátní listině. Voleb se účastní politické strany, hnutí nebo koalice, které zaregistrují kandidátní listinu u Krajského úřadu. Pro postup do skrutinia musí získat 5% hlasů politická strana či hnutí, 10% hlasů koalice složená ze dvou politických stran či hnutí, 15% hlasů koalice složená ze tří politických stran či hnutí a 20% hlasů koalice složená ze čtyř a více politických stran či hnutí.

Volby do Poslanecké sněmovny parlamentu ČR v roce 2010 proběhly ve dnech 28. 5. 2010 a 29. 5. 2010. Volilo se ve 14 volebních krajích. Kandidátní listiny do voleb zaregistrovalo 27 stran. Povinnou 5% uzavírací klauzuli překročilo 5 stran, Česká strana sociálně demokratická, Občanská demokratická strana, TOP 09, Komunistická strana Čech a Moravy a Věci veřejné.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Cílem bakalářské práce je analýza voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2010 a jejich porovnání s výsledky voleb 2006. Práce se zabývá volební účastí. Porovnává poměr zastoupení zvolených žen a mužů, analyzuje počet poslanců kteří obhájili mandát z voleb 2006 i ve volbách 2010. Klade si například otázky zda ženy byly zvoleny na základě umístění na kandidátní listině, či jim ke zvolení pomohly přednostní hlasy, nebo zda všichni poslanci obhájili svůj mandát z voleb 2006 i ve volbách 2010. Zabývá se také územní volební podporou v jednotlivých krajích pro jednotlivé strany. Dále analyzuje výsledky voleb 2010 v Jihočeském kraji a porovnává je s výsledky voleb 2006. Srovnává volební účast v Jihočeském kraji s ostatními kraji a dále jednotlivé kraje porovnává v užívání přednostních hlasů. Také analyzuje zastoupení žen na kandidátních listinách v Jihočeském kraji.

K vyhodnocení výsledků voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2010 byla použita metoda analýzy, dále byly použity matematické metody. K porovnání výsledků voleb 2006 a 2010 byla použita komparační metoda. Ke zjištění volební podpory je použita metoda tzv. územní volební podpory. Práce je zaměřena na politické strany, které byly zvoleny v obou sledovaných obdobích do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

Práce obsahuje teoretickou a teoreticko-praktickou část. Pro zpracování teoretické části byla jako primární zdroj použita odborná literatura např. CABADA, L., KUBÁT, M., a kol. *Úvod do studia politické věd*; NOVÁK, M., LEBEDA, T., a kol. *Stručný přehled volebních systémů*; KREJČÍ, O. *Nová kniha o volbách*. V teoreticko-praktické části byly využity jako primární zdroj oficiální statistická data Českého statistického úřadu a jako sekundární zdroj předvolební průzkumy agentur Centrum pro výzkum veřejného mínění a Factum Invenio.

Druhá kapitola popisuje volební systémy (většinové, poměrné a polopoměrné) a představuje volení systém České republiky. Dále se věnuje volbám do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Zde jsou použity poznatky z odborné literatury a legislativních dokumentů, které definují volby v České republice, např. Zákon o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů č. 247/1995 Sb. ze dne 27. září 1995 a jeho změnami a doplňky.

Třetí kapitola se věnuje analýze výsledků voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2010. Analyzuje otázku volební účasti a zabývá se výsledky předvolebních průzkumů. Dále se věnuje zastoupení žen v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR přednostním hlasům voličů.

Čtvrtá kapitola srovnává výsledky voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2010 a 2006. Zkoumá rozložení mandátů pro jednotlivé strany v daných obdobích. Popisuje zastoupení žen a poslanců dle věku. Zabývá se územní volební podporou jednotlivých politických stran.

Pátá kapitola se věnuje srovnání výsledků voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2010 dosažených v Jihočeském kraji s ostatními kraji a celou Českou republikou s přihlédnutím k přednostním hlasům. Analyzuje volební účast, výsledky voleb a rozložení mandátů pro jednotlivé strany. Dále se věnuje přednostním hlasům a zastoupení žen na kandidátních listinách.

Závěr shrnuje výsledky analýz jednotlivých témat uvedených v předchozích kapitolách. Dále zpřehledňuje výsledky, ke kterým jsme došli při porovnání voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v letech 2006 a 2010.

2 VOLEBNÍ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY

2.1 Rozdělení volebních systémů

Volební systémy dělíme na většinové a poměrné. Systémy, které nespádají do těchto dvou kategorií nazýváme polopoměrné. Na výběr volebního systému působí několik faktorů. Dočasným vlivem je snaha vládnoucí strany upravit podobu volebního systému tak, aby se zvýšila pravděpodobnost jejího znovuzvolení. Trvalejším faktorem je struktura společnosti, kde záleží na sociální, ekonomické a etnické struktuře. Dalším důležitým faktorem je struktura státu a jeho institucí. Například unitární nebo federativní struktura státu nebo forma vlády. Dále záleží na podobě stranického systému. Zde má vliv například politická asymetrie nebo ideologické rozdíly mezi stranami, které mohou bránit tvorbě koalic.¹

Volební systém jsou pravidla, podle kterých se provádějí volby. V různých zemích se tyto pravidla liší. Voliči si mohou vybírat mezi kandidáty nebo mezi stranami, mohou hlasovat pomocí preferencí. Voliči také mohou být rozděleni do volebních obvodů. Z těchto obvodů je pak zvolen jeden nebo více kandidátů. Liší se také výše podpory kterou musí kandidát obdržet, aby byl zvolen. Může to být podpora prosté většiny, absolutní většiny nebo může být předem stanovena hodnota této většiny.²

2.1.1 Většinové systémy

Většinové systémy přidělují mandáty vítězi, který získal většinu hlasů. Většinu však můžeme chápat jako relativní nebo absolutní. Podle tohoto kritéria se pak většinové systémy dělí na:

a) Relativně většinové systémy

Mandát získá kandidát, který má více hlasů než všichni ostatní kandidáti, což může být i méně než nadpoloviční většina. Ve volbách se používají jednomandátové obvody. Počet obvodů je shodný s počtem volených poslanců. V tomto systému jsou zvýhodněny velké strany vůči malým. Nejvíce mandátů tak získají dvě velké strany, které se střídají u moci.

---

¹ KLOKOČKA, V. *Politická reprezentace a volby v demokratických systémech*. Praha, 1991, s. 81.

² HEYWOOD, A. *Politologie*. Přel. Z. Masopust. 1 vyd. Praha, 2004, s. 251.

Obdobou tohoto systému je tzv. blokové hlasování. Volí se ve vícemandátových obvodech a volič má tolik hlasů, kolik je mandátů. Každý hlas musí být přidělen jednomu kandidátovi, nelze je sčítat. Mandát pak získá prvních x kandidátů, kde se x rovná počtu volených poslanců. Blokové hlasování má i další varianty, například tzv. kumulativní hlasování. Jediným rozdílem zde je, že hlasy se mohou kumulovat a tak lze přidělit všechny hlasy jednomu kandidátovi, nebo je rozdělit mezi menší počet kandidátů. Další variantou je bodové hlasování, kdy volič má více hlasů než je v obvodě voleno kandidátů a hlasy může kumulovat.

Většinový systém může mít také podobu tzv. stranického blokového hlasování. Volič si zde vybírá mezi kandidátními listinami jednotlivých stran. Má jeden hlas a ten přidělí kandidátní listině. Strana která získá nejvíce hlasů obdrží všechny mandáty.

b) Absolutně většinové systémy

V tomto systému musí kandidát získat nadpoloviční většinu hlasů. Toho lze dosáhnout dvoukolovou volbou nebo alternativním hlasováním. V obou případech chodí voliči k volbám dvakrát. První kolo slouží k zúžení počtu kandidátů. Ve druhém kole dochází ke zvolení kandidáta. Druhé kolo následuje obvykle jeden až dva týdny po prvním kole.

U dvoukolového většinového systému může být kandidát zvolen, pokud dosáhne nadpoloviční většiny hlasů. Pokud žádný z kandidátů nadpoloviční většinu nezíská, následuje druhé kolo. Do druhého kola postupuje méně kandidátů. Dvoukolový většinový systém dělíme na tzv. prezidentský dvoukolový systém a parlamentní dvoukolový systém. U prezidentského dvoukolového systému postupují do druhého kola pouze dva nejúspěšnější kandidáti, tím je zajištěno, že jeden z kandidátů získá nadpoloviční většinu. Tento systém se v České republice používá u voleb do Senátu. U parlamentního dvoukolového systému postupují do druhého kola kandidáti podle podílů hlasů z prvního kola. Hranici pro vstup do druhého kola určuje volební zákon. Do druhého kola tak může postoupit více kandidátů. Pro zvolení v druhém kole pak stačí relativní většina.

Další alternativou absolutního většinového systému je alternativní hlasování. Jedná se o jednokolový volební systém. Volič na hlasovacím lístku určí pořadí kandidátů, tak jak je chce volit. Nejprve se sečtou hlasy pro kandidáty s prvními preferencemi. Pokud žádný z nich nezíská nadpoloviční většinu, tak se vyškrtne

kandidát s nejmenším počtem hlasů. Tyto hlasy jsou pak přerozděleny ostatním kandidátům s druhými preferencemi. Postupně se vyřazují nejslabší kandidáti a přerozdělují se jejich hlasy, až někdo získá nadpoloviční většinu. Takto dělí většinové systémy LEBEDA³ a další autoři např. PROROK, LISA⁴.

2.1.2 Systém poměrného zastoupení

V tomto systému se rozdělují mandáty podle poměru získaných hlasů. Voliči obdrží hlasovací lístky a vybírají skupinu kandidátů. „Systémy poměrného zastoupení vyžadují vícemandátové obvody.“⁵ Tento systém se používá při volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Systém poměrného zastoupení ovlivňuje velikost volebního obvodu, uzavírací klauzule, metoda přepočtu hlasů, počet skrutinií a podoba kandidátních listin.

Velikost volebního obvodu vyjadřuje kolik mandátů je v daném obvodě rozdělováno, což má vliv na proporcionalitu. Čím více mandátů se ve volebním obvodě rozděluje, tím přesněji odráží názory voličů. Čím je mandátů méně, tím se vytrácí proporcionalita a výsledky se pak blíží většinovým systémům. Jsou zde zvýhodněny velké a silné strany oproti malým.

Uzavírací klauzule, kvórum se používá pro omezení počtu stran v parlamentu, čímž se zabrání fragmentaci. Uzavírací klauzule definuje počet hlasů v procentech, které musí politická strana získat pro vstup do skrutinia. Kvórum definuje minimální počet hlasů. Uzavírací klauzule se většinou vztahuje na zisk hlasů v celém státě, nebo se uzavírací klauzule aplikuje v každém volebním obvodu. Uzavírací klauzule může být také navýšena pro koalice podle počtu stran v koalici, jako například v České republice. Jak uvádí KLÍMA „Nejnižší kvórum je stanoveno v Nizozemí – 0,67 procent a v Izraeli – 1 procento.“⁶

Pro převod počtu hlasů na mandáty se používají volební formule. Tyto formule se dělí na volební kvóty a volební dělitele. Volební kvóta je poměr mezi platnými odevzdanými hlasy a počtem mandátů. Každá politická strana, hnutí či koalice získá tolik mandátů kolikrát se volební kvóta vejde do počtu pro ní odevzdaných hlasů. Tato metoda nedokáže rozdělit všechny mandáty a tak se kombinuje s jinými metodami nebo je aplikována v systémech s více skrutinií.

---

³ LEBEDA, T. Stručný přehled volebních systémů. In NOVÁK, M., LEBEDA, T., a kol. *Volební a stranické systémy ČR v mezinárodním srovnání*. 1. vyd. Dobrá Voda u Pelhřimova : Aleš Čeněk, 2004, s. 22-26.

⁴ PROROK, V., LISA, A. *Politologie*. 1. vyd. Dobrá Voda u Pelhřimova, 2003, s. 211-214.

⁵ SARTORI, G. *Srovnávací ústavní inženýrství*. Přel. J. Ogrocká. 1. vyd. Praha, 2001, s. 22.

⁶ KLÍMA, M. *Volby a politické strany v moderních demokraciích*. Praha, 1998, s. 204.

a) Volební kvóty⁷

Hareova kvóta (Q): počet platných hlasů (V) děleno počtem všech mandátů (S). Strana obdrží tolik mandátů, kolikrát se kvóta vejde do počtu hlasů které strana získala. Tato kvóta nikdy nerozdělí všechny mandáty. V malých volebních obvodech jich rozdělí méně než polovinu.

$$Q = \frac{V}{S}$$

Hare-Niemeyerova formule (s): vypočítává mandáty pro jednotlivé strany, (v) je počet platných hlasů které strana obdržela, (V) je celkový počet platných hlasů, (S) je počet mandátů. Ani tato kvóta nerozdělí všechny mandáty.

$$s = v * \frac{V}{S}$$

Hagenbach-Bischoffova kvóta (Q): dělí počet platných hlasů (V) počtem mandátů (S), ke kterým připočítává jedničku. Je to zdokonalená Hareova kvóta, která nemá tak velké zbytky nerozdělených hlasů. I tady dochází ke vzniku nerozdělených mandátů.

$$Q = \frac{V}{S + 1}$$

Droopova kvóta: určuje dosažení potřebné volební kvóty úspěšným kandidátem. Vylučuje možnost, že kandidát získá mandát na úkor jiného kandidáta.

$$Q = \frac{V}{S + 1} + 1$$

Kvóta Imperiali: dělí počet platných hlasů (V) počtem mandátů (S) ke kterým připočítává dvojku nebo trojku. Zde může dojít k situaci, že je rozděleno více mandátů než danému obvodu náleží. Používá se zejména v systémech, které nemají mechanismy proti postupu velkého množství malých stran, jako je například uzavírací klauzule nebo malá velikost volebního obvodu.

$$Q = \frac{V}{S + 2}$$

$$Q = \frac{V}{S + 3}$$

---

⁷ LEBEDA, T. Stručný přehled volebních systémů. In NOVÁK, M., LEBEDA, T., a kol. *Volební a stranické systémy ČR v mezinárodním srovnání*. 1. vyd. Dobrá Voda u Pelhřimova : Aleš Čeněk, 2004, s. 28-30.

b) Volební dělitele⁸

Tato metoda při převodu hlasů na mandáty používá číselné řady. Získané hlasy se u každé politické strany, hnutí či koalice postupně dělí členy použité řady. Mandáty jsou vždy rozděleny v jednom skrutiniu. Podle podoby použité číselné řady dělíme volební dělitele na:

d'Hondtův dělitel: používá řadu celých čísel 1; 2; 3; 4 atd. Počet platných hlasů pro každou stranu se postupně dělí jednotlivými čísly z řady, počínaje jedničkou. Ze všech vypočtených podílů se vybírají nejvyšší. Podílů se vybírá stejný počet jako je mandátů. Každá strana pak obdrží tolik mandátů, kolik jejích podílů bylo vybráno. Ve volebních obvodech, kde se rozděluje maximálně pět mandátů je tento dělitel výhodou pro velké strany.

Imperialiho dělitel: využívá k dělení řadu celých čísel 2; 3; 4; 5 atd. Číslo 1 se nepoužívá. Ještě více zvyhodňuje velké strany v malých volebních obvodech.

Dělitel Sainte-Laguë: používá řadu celých lichých čísel 1; 3; 5; 7 atd. Tento dělitel v malých volebních obvodech pomáhá malým a středně velkým stranám.

Vyrovňovací dělitel Sainte-Laguë: místo jedničky v začátku řady používá tento dělitel číslo 1,42, což je odmocnina ze dvou. Řada pak vypadá následovně: 1,42; 3; 5; 7 atd. Použitím čísla 1,42 se znesnadní přístup malým stranám k prvnímu mandátu.

Dánský dělitel: užívá k dělení řadu 1; 4; 7; 10, což je řada počínající jedničkou a stupňující se ob tři čísla. Tento dělitel zvyhodňuje malé strany.

Huntingtonův dělitel: řada dělitelů se vypočítává pomocí vzorce $\sqrt{n^*(n-1)}$, kde n jsou čísla 1; 2; 3; 4 atd. Dle LEBEDY „*Taková formule je však pro rozdělování mandátů mezi politické strany neupotřebitelná, jelikož by každé z nich dala hlas i na základě jakkoliv nízkého počtu hlasů.*“⁹

---

⁸ LEBEDA, T. Stručný přehled volebních systémů. In NOVÁK, M., LEBEDA, T., a kol. *Volební a stranické systémy ČR v mezinárodním srovnání*. 1. vyd. Dobrá Voda u Pelhřimova : Aleš Čeněk, 2004, s. 32-34.

⁹ LEBEDA, T. *Proporcionalita volebních formulí poměrných systémů*. Sociologický časopis, 2006, č. 5, s. 901.

Dalším faktorem, který ovlivňuje systém poměrného zastoupení je počet skrutinií. Použití druhého skrutinia přináší proporční výsledky, i když jsou primární volební obvody malé. Proporcionalitu ovlivňuje počet mandátů, které se rozdělují v druhém skrutiniu. Systémy s více skrutinií používají zbytkové mandáty ze zbytkových hlasů nebo kompenzační mandáty. Použití zbytkových mandátů ze zbytkových hlasů znamená, že se zbytkové mandáty z nevyužitých hlasů v základní úrovni převedou a sečtou na vyšší úrovni. Pro přepočtení hlasů na mandáty se v základní úrovni většinou používá některá volební kvóta. Na vyšší úrovni pak lze použít buď volební kvótu nebo dělitel. Kompenzační mandáty se rozdělují na základě všech platných hlasů a jejich počet je stanoven zákonem. Nejprve se rozdělí mandáty na základní úrovni. K přepočtu se většinou používá některý z dělitelů. Pak se ze všech platných hlasů vypočítá ideální rozdělení mandátů v rámci celého státu. Dále se jednotlivým politickým stranám od celkového výsledku odečtou již získané mandáty v základní úrovni. Výsledkem je pak počet kompenzačních mandátů které strana obdrží.¹⁰

Při volbách se používají různé typy kandidátních listin. Liší se podle způsobu jakým do nich může volič zasahovat. **Přísně vázané kandidátní listiny:** nelze do nich zasahovat. Volič se rozhoduje pro jednu z kandidátních listin. **Vázané kandidátní listiny:** umožňují voličům přidělit preferenční hlasy a tím ovlivnit pořadí kandidátů na kandidátní listině. **Volné kandidátní listiny:** zde mohou voliči přidělovat více preferenčních hlasů nebo tyto hlasy kumulovat a přidělit je jedinému kandidátovi nebo menšímu počtu kandidátů než je preferenčních hlasů. V rámci kandidátní listiny lze škrtnat nebo přepisovat kandidáty. Lze také provádět tzv. panašování. Panašování je hlasování pro kandidáty z různých politických stran, hnutí či koalic ve vícemandátových obvodech.

Zvláštním případem systému poměrného zastoupení je systém jednojmenného přenosného hlasování. Zde voliči nevolí politické strany, ale určují pořadí kandidátů z různých politických stran, kteří jsou uvedeni na jedné kandidátní listině. K získání mandátu je třeba obdržet tolik platných hlasů, které odpovídají hodnotě Droopovy kvóty. Kandidát který dosáhl této hodnoty dostane mandát a přebytečné hlasy jsou mu odebrány. Odebrané hlasy se přerozdělí v rámci druhých preferencí dalším kandidátům, tzv. přerozdělování shora. Mandát získá kandidát, která dosáhl Droopovy kvóty

---

¹⁰ LEBEDA, T. Stručný přehled volebních systémů. In NOVÁK, M., LEBEDA, T., a kol. *Volební a stranické systémy ČR v mezinárodním srovnání*. 1. vyd. Dobrá Voda u Pelhřimova : Aleš Čeněk, 2004, s. 36-38.

a postup se opakuje. Pokud žádný z kandidátů tuto hodnotu nezískal, je vyškrtnut nejslabší kandidát a jeho hlasy se přerozdělí podle druhých preferencí, tzv. přerozdělování zdola. Přerozdělování shora má přednost před přerozdělováním zdola. Tyto postupy se opakují dokud nedojde k rozdělení všech mandátů.¹¹

2.1.3 Polopoměrné systémy

Tyto systémy nelze zařadit mezi většinové systémy ani mezi systémy poměrného zastoupení. Jsou to limitované hlasování, jednojmenné nepřenosné hlasování a smíšené systémy. U limitovaného hlasování má volič k dispozici dva a více hlasů, ale vždy méně než se v daném obvodě volí poslanců. Kandidáti se pak seřadí podle počtu získaných hlasů a nejúspěšnější z nich získají mandát. Takto se rozdělují i mandáty u jednojmenného nepřenosného hlasování. Zde však má volič k dispozici pouze jeden hlas, který nemůže přenést pomocí preferencí. U smíšeného volebního systému se část mandátů rozděluje pomocí většinových technik a část podle systému poměrného zastoupení.¹²

2.2 Volební systém České republiky

Zákonodárnou moc má v České republice Parlament. Parlament se skládá ze dvou komor: Poslanecké sněmovny a Senátu. Jak uvádí Ústava České republiky Hlava druhá – Moc zákonodárná, Článek 18 „*Volby do Poslanecké sněmovny se konají tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva, podle zásad poměrného zastoupení.*“¹³

Všeobecné volební právo znamená, že každý občan má právo volit a podílet se tak na řízení společnosti. Toto právo bývá omezeno například věkovou hranicí, vlastnictvím státního občanství, svéprávností. Rovné volební právo znamená, že každý občan má jeden hlas a všechny hlasy mají stejnou hodnotu. Podstatou přímého volebního práva je, že volič volí přímo svého zástupce.¹⁴

Volby mají několik funkcí. Je to výběr politiků, reprezentace politických názorů a potřeb společnosti a formování vlády, které bývá výsledkem povolebního jednání mezi parlamentními stranami. Mezi další funkce lze zařadit vytváření legitimacy,

---

¹¹ PROROK, V., LISA, A. *Politologie*. 1. vyd. Dobrá Voda u Pelhřimova, 2003, s. 217-219.

¹² HEIDLER, J. *Volební systémy – teorie a praxe*. Praha, 1990, s. 9-13.

¹³ Česko. Zákon 515/2002 Sb., kterým se mění Ústava České republiky. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2010, částka 18, s. 5.

¹⁴ KAMÍN, T. Volby a volební systémy. In DANICS, Š., DUBSKÝ, J., KANÍN, T. a kol. *Základy sociologie a politologie*. 2. vyd. Praha, 2007, s. 159.

ovlivňování veřejného mínění a výchova voličů prostřednictvím volebních kampaní. Další funkcí je posilování elit, kdy skrze volby může docházet k manipulaci mas, což vede ke změnám vlády, ale ne režimu.¹⁵

Vývoj volebního systému v České republice je poměrně stabilní. Po pádu komunistického režimu se první volby v Československu konaly v roce 1990. Hlasovalo se do tří parlamentních komor (Sněmovny lidu a Sněmovny národů Federálního shromáždění a do České národní rady) v osmi volebních krajích. Druhé skrutinium mělo republikovou úroveň. Pro přepočítání hlasů na mandáty se v prvním skrutiniu používala Hagenbach-Bischoffova metoda. Ve druhém skrutiniu se přidělovaly zbytkové mandáty metodou největšího absolutního zbytku. Volby do jednotlivých komor se lišily počtem poslanců a v nutnosti překročit 5% klauzuli v některé z republik. Podle stejných pravidel se volilo i ve volbách roku 1992. Po rozdělení Československa se volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR konaly podle volebního systému do České národní rady. Ke změně došlo před volbami 2002, kdy se zvýšil počet volebních krajů na čtrnáct a zvýšila se uzavírací klauzule pro koalice. Také se změnil způsob přepočtu hlasů na mandáty, Hagenbach-Bischoffova kvóta byla nahrazena d'Hondtovým dělitelem.¹⁶

Volby se uskutečňují podle Zákona o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů č. 247/1995 Sb. ze dne 27. září 1995 a jeho změnami a doplňky. Volit může každý občan, který dosáhl věku 18 let. Do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR může být zvolen občan po dosažení 21 let, který má právo volit. Kandidát na zvolení musí být zapsán na kandidátní listině politické strany, hnutí nebo koalice. K zapsání na kandidátní listinu musí dát písemný souhlas a předložit čestné prohlášení, že mu nejsou známy překážky volitelnosti. Do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR je voleno 200 poslanců na dobu 4 let. Mandát poslance vzniká zvolením. Mandát poslance zaniká, pokud poslanec odmítne složit slib nebo ho složí s výhradou, dále pokud uplyne volební období. Poslanec se může mandátu vzdát. Mandát také zaniká ztrátou volitelnosti nebo rozpuštěním Poslanecké sněmovny. Dalším důvodem zániku mandátu je vznik neslučitelnosti funkcí, což je zvolení prezidentem, jmenování soudcem nebo vznikem dalších funkcí, které stanoví zákon. Doba kdy se mohou konat volby začíná třicet dnů před skončením volebního období

---

¹⁵ DANICS, Š. *Základy vědy o politice*. České Budějovice, 2009, s. 109-110.

¹⁶ ŠEDO, J. *Volební systémy postkomunistických zemí*. 1. vyd. Brno, 2007, s. 24-35.

a končí posledním dnem volebního období. Pokud dojde k rozpuštění Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, pak se volby konají do šedesáti dnů od rozpuštění.

Příhlášku k volbám mohou podat pouze strany, hnutí nebo koalice. Registraci provádějí Krajské úřady. Každá politická strana, hnutí nebo koalice může podat v každém volebním kraji pouze jednu kandidátní listinu. Kandidátní listinu podává k registraci krajskému úřadu zmocněnec a to nejpozději 66 dnů před dnem voleb. Do 48 hodin před volbami se může kandidát písemně vzdát své kandidatury nebo může prostřednictvím zmocněnce jeho kandidaturu odvolat politická strana, hnutí nebo koalice za kterou kandiduje.

Občan provádí hlasování tak, že ve volební místnosti po prokázání totožnosti vloží jednu kandidátní listinu do obálky a tu poté vhodí do urny. *„Na hlasovacím lístku, který vkládá do úřední obálky, může přitom zakroužkováním pořadového čísla nejvýš u 4 kandidátů uvedených na téže hlasovacím lístku vyznačit, kterému z kandidátů dává přednost.“*¹⁷ Jiné úpravy na kandidátní listině nejsou možné.

Kromě volby ve volební místnosti lze použít tzv. distanční hlasování. Jedná se o hlasování do přenosné volební schránky, o které lze žádat z vážných zdravotních důvodů. Takto hlasují i voliči, kteří mají trvalý pobyt v jiném volebním obvodu, ale ve dnech voleb se nacházejí např. v nemocnici, ústavu sociální péče, policejní cele nebo jsou ve vazbě či jsou odsouzeni k trestu odnětí svobody. Tito voliči pak hlasují ve volebním obvodu kam náleží zařízení ve kterém se nacházejí. Dalším způsobem je hlasování na voličský průkaz. Takto hlasují voliči, kteří budou volit v jiném volebním obvodu než ve kterém jsou zapsáni. O voličský průkaz lze požádat písemně nejpozději 7 dnů před volbami nebo osobně až do uzavření volebního seznamu. Češi žijící v zahraničí, volí vždy z kandidátních listin volebního kraje, který se určuje losem. Volba se provádí na zastupitelských a konzulátních úřadech, kde se voliči zapíší do volebních seznamů a to nejdéle do 30 dnů před dnem voleb. Zde mohou také volit občané, kteří jsou v době voleb na dovolené. Ti si zažádají o volební průkaz v místě trvalého bydliště.¹⁸ Poprvé tuto možnost mohli voliči využít ve volbách 2002, tehdy byli jejich hlasy zahrnuty do Jihomoravského kraje. Ve volbách 2006 a 2010 volili voliči v zahraničí kandidáty z kandidátních listin Jihočeského kraje.

Pro postup do skrutinia musí získat politická strana nebo hnutí 5%, koalice složená ze dvou politických stran či hnutí 10%, koalice složená ze tří politických stran

---

¹⁷ Česko. Zákon o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů č. 247/1995 Sb. (volební zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2010, částka 39, s. 157.

¹⁸ ANTOŠ, M. *Principy voleb v České republice*. Praha, 2008, s. 139-146.

či hnutí 15% a koalice složená ze čtyř a více politických stran či hnutí 20% hlasů. Pokud do skrutinia nepostoupí alespoň dvě koalice, nebo jedna koalice a jedna politická strana či hnutí nebo dvě politické strany či hnutí, tak se sníží hranice pro postup do skrutinia. U politických stran či hnutí se hranice sníží na 4%, u koalice složené ze dvou politických stran či hnutí na 6%, u koalice složené ze tří politických stran či hnutí na 8% a u koalice složené ze čtyř a více politických stran či hnutí na 10% hlasů dle Zákona o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů č. 247/1995 Sb. ze dne 27. září 1995¹⁹.

Volí se ve 14 volebních krajích. Počet mandátů pro jednotlivé kraje je závislý na počtu obyvatel v kraji a volební účasti. Pro přepočítání hlasů na mandáty se používá d'Hondtova metoda.²⁰

Výpočet mandátů náležících jednotlivým volebním krajům vypočítává Český statistický úřad. Po ukončení hlasování Český statistický úřad vypočítá republikové mandátové číslo, což je celkový počet platných hlasů ve všech volebních krajích vydělený dvěma sty. Ve volbách roku 2010 bylo republikové mandátové číslo 26 154.²¹ Jak uvádí KREJČÍ „*Republikovým mandátovým číslem se vydělí celkový počet platných hlasů odevzdaných v každém volebním kraji. Až takto vypočítané celé číslo znamená počet mandátů, které připadají jednotlivým volebním krajům.*“²² Pokud nejsou rozděleny všechny mandáty, tak zbylé mandáty získají kraje s největším zbytkem po dělení. Pokud se zbytky po dělení rovnají, použije se los. Kandidáti obdrží mandáty podle pořadí v jakém jsou uvedeni na kandidátní listině. Pokud některý z kandidátů získá nejméně 5% přednostních hlasů z celkového počtu platných hlasů odevzdaných jeho politické straně, hnutí či koalici, tak získává mandát přednostně. Pokud je více kandidátů kteří získali nejméně 5% přednostních hlasů, tak při přidělení mandátu rozhoduje počet přednostních hlasů. Pokud se počet přednostních hlasů rovná, je rozhodující pořadí na kandidátní listině. Nezvolení kandidáti politických stran, které získaly alespoň jeden mandát se stávají náhradníky.

Pro výsledek voleb je důležité volební chování voličů, které je důsledkem vzájemného ovlivňování mezi politickými stranami a voliči. Toto chování lze rozdělit na **individuální a agregované**. Individuální chování je konkrétní chování voliče. To lze rozdělit na tři typy. Pokud volič analyzuje jednotlivé volební programy a rozhoduje se

---

¹⁹ Česko. Zákon o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů č. 247/1995 Sb. (volební zákon). In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2010, částka 49, s. 160.

²⁰ KUBÁT, M. a kol. *Politické a ústavní systémy zemí středovýchodní Evropy*. 1. vyd. Praha, 2004, s. 107.

²¹ *Volební server ČSÚ* [online]. 2010 [cit. 2010-09-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.volby.cz>>.

²² KREJČÍ, O. *Nová kniha o volbách*. 1. vyd. Praha, 2006, s. 309.

podle otázek, které jsou pro něj důležité jedná se o tzv. **hlas názoru**. Důležitou roli při tomto rozhodování hrají média a úroveň vědomostí voliče. Pokud se volič identifikuje s nějakou stranou lze mluvit o volebním chování, které se nazývá **hlas sounáležitosti**. Tito voliči neanalyzují volební programy, ale dávají hlas stále své straně. Posledním typem individuálního volebního chování je tzv. **hlas výměny**. Zde se volič neidentifikuje s politickou stranou, ale z kandidátem, který může rychle reagovat na potřeby voličů. Naproti tomu agregované volební chování zkoumá sociální vazby na volební proces. Vzniká tak tzv. **stabilní stranická loajalita**, což je volební chování, které se nemění. Volič pravidelně hlasuje pro stejnou stranu. Nebo může dojít k tzv. **přesunu volební podpory**. Volič přestane volit stranu, kterou pravidelně volil a dá svůj hlas jiné. Pokud strana přestane plnit svou funkci, tak se od ní voliči mohou odvrátit. Tento stav nazýváme tzv. **zánik stranické loajality**.²³

Od voleb 2006 se tématu voleb věnují média podrobněji, především celostátní a elektronická. Například Česká televize, která volby prezentuje v hlavním vysílacím čase, pořádá debaty jednotlivých lídrů stran atd. I v ostatních médiích je tématu voleb věnován větší prostor, více se zveřejňují předvolební průzkumy a jejich komentáře. Média se tak stávají nedílnou součástí voleb a pomáhají k jejich personalizaci a lokalizaci.²⁴

Díky většímu zapojení médií jsou občané více informováni o dění kolem voleb. Na základě politických debat, kterých se zúčastňují politici i politologové si mohou voliči vytvořit vlastní názor na jednotlivé strany. Jak uvádí FIALA „*Politologie sloužila, myšleno pozitivně, občanskému vzdělávání, kultivovala veřejnou debatu, ukazovala hodnoty, struktury a procesy, které jsou pro demokratickou společnost důležité.*“²⁵

---

²³ KUBÁT, M. Volby a volební systémy. In CABADA, L., KUBÁT, M., a kol. *Úvod do studia politické vědy*. 2. vyd. Plzeň : Aleš Čeněk, 2004, s. 282-287.

²⁴ KOUBEK, J. *České sněmovní volby 2010 z hlediska stability a změny stranického systému: blokační aktéři, personalizace, lokalizace a fragmentace*. Politologická revue, 2010, č. 1, s. 121.

²⁵ FIALA, P. *Politika, jaké nemá být*. Brno : Centrum pro studium demokracie, 2010, s. 150.

3 ANALÝZA VÝSLEDKŮ VOLEB DO POSLANECKÉ SNĚMOVNY PARLAMENTU ČR V ROCE 2010

Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2010 proběhly ve dnech 28. 5. 2010 a 29. 5. 2010. Svě kandidáty do voleb jmenovalo 27 stran. Povinnou 5,00% uzavírací klauzuli překročilo pouze 5 stran. Nejvíce hlasů získala Česká strana sociálně demokratická (dále jen ČSSD) 22,09%. Za ní se umístila Občanská demokratická strana (dále jen ODS) s 20,22% hlasů. Dále TOP 09 s 16,71% hlasů. Komunistická strana Čech a Moravy (dále jen KSČM) získala 11,27% hlasů a Věci veřejné (dále jen VV) obdržely 10,88% hlasů. ČSSD zvítězila v 9 volebních krajích (Ústecký, Karlovarský, Plzeňský, Pardubický, Jihomoravský, Olomoucký, Zlínský, Moravskoslezský kraj a Vysočina). ODS zvítězila ve 4 volebních krajích (Liberecký, Královéhradecký, Středočeský a Jihočeský kraj). V Praze zvítězila TOP 09²⁶.

Voleb se zúčastnilo 62,60% občanů. Odevzdáno bylo 5 263 822 hlasů, z toho bylo platných 5 230 859 hlasů, což je 99,37%. Politické strany, které byly zvoleny do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR získaly celkem 4 246 384. Z čehož vyplývá, že 19,00% voličů volilo strany, které se do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR nedostaly. Pravicové strany (ODS, TOP 09 a VV) získaly dohromady 2 500 752 hlasů. Levicové strany (ČSSD, KSČM) společně získaly 1 745 032 hlasů.²⁷

Tab. 1: Volební účast v letech 1996-2010²⁸

	1996	1998	2002	2006	2010
Volební účast	76,41%	74,03%	58,00%	64,47%	62,60%

Jak je vidět z Tabulky č. 1 volební účast byla druhá nejnižší od roku 1996. Nižší byla jen v roce 2002, kdy volilo pouze 58,00% občanů.

Podle průzkumu prováděném Centrem pro výzkum veřejného mínění (dále jen CVVM), který se konal v dubnu 2010²⁹, by k volbám šlo 64,00% respondentů, 29,00% respondentů by k volbám nešlo a 7,00% respondentů ještě nebylo rozhodnutých.

²⁶ Volební server ČSÚ [online]. 2010 [cit. 2010-09-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.volby.cz>>.

²⁷ Volební server ČSÚ [online]. 2010 [cit. 2010-09-07]. Dostupný z WWW: <<http://www.volby.cz>>.

²⁸ Zdroj: vlastní tabulka na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

²⁹ KUNŠTÁT, D. *Stranické preference a volební model v dubnu 2010* [online]. 2010 [cit. 2010-09-14]. Dostupný z WWW: <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101031s_pv100421.pdf>.

průzkumu prováděném CVVM, který se konal v květnu 2010³⁰, již pouze 61,00% respondentů odpovědělo, že půjdou k volbám, 32,00% procent odpovědělo záporně a 7,00% respondentů nebylo rozhodnutých.

Důvodem nízké účasti občanů ve volbách může být nedůvěra k politikům a znechucení probíhající předvolební kampaní. Na bilbordech, v tisku i v předvolebních duelech vysílaných televizními stanicemi se politici neustále vzájemně napadali, místo aby jasně představili své programy. Vývoj v minulých volebních obdobích mohl také odradit od účasti na volbách 2010 voliče malých stran. Tyto strany se většinou nedostaly do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR vůbec, nebo se nakonec spojily v koalici s velkou stranou (ČSSD nebo ODS) a mohly tak jen částečně realizovat svůj program. Tento vývoj mohl v některých voličích vyvolat dojem, že svým hlasováním stejně nic nezmění. Dále je tu skupina voličů, kteří se o politiku nezajímají a k volbám vůbec nechodí.

3.1 Předvolební průzkumy

Předvolební průzkumy jsou v médiích často prezentovány jako předpověď výsledku voleb, což je zavádějící a může to ovlivnit rozhodnutí některých voličů. Tímto problémem se zabývá LEBEDA, KREJČÍ, kteří k němu mimo jiné uvádějí: „*Kontinuální a předvolební výzkumy však primárně zjišťují aktuální stav preferencí, a ty se mohou od výsledku voleb reálně dost lišit. I tyto údaje nesou důležité informace pro subjekty politické soutěže i pro volební rozhodování občanů, jejich záměna s volební předpovědí je však častým zdrojem dezinterpretací.*“³¹

Pro srovnání výsledků předvolebních průzkumů byly použity výzkumy dvou renovovaných agentur, které porovnáváme v Tabulce č. 2. Analyzujeme zde výsledky průzkumů v období duben a květen, které prováděly Centrum pro výzkum veřejného mínění (dále jen CVVM)³² a Factum Invenio (dále jen Factum)³³. Obě tyto agentury používají metodu kvótního výběru. Vzorek vždy obsahuje přes 1000 dotázaných

---

³⁰ KUNŠTÁT, D. *Stranické preference a volební model v květnu 2010* [online]. 2010 [cit. 2010-09-14]. Dostupný z WWW: <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101038s_pv100519.pdf>.

³¹ LEBEDA, T., KREJČÍ, J. Výzkumy volebních preferencí a jejich prezentace v médiích. In LEBEDA, T., LINEK, L., LYONS, P. et. al. *Voliči a volby 2006*. 1. vyd. Praha, 2007, s. 42.

³² Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu Akademie věd České republiky, v.v.i. Zabývá se výzkumem veřejného mínění na politická, ekonomická a další společenská témata. Kromě pravidelných šetření k vlastnímu projektu provádí CVVM speciální šetření pro veřejné instituce, univerzity a další zadavatele. Podílí se na mezinárodní spolupráci agentur pro výzkum veřejného mínění Central European Research Group.

³³ Factum Invenio je soukromá agentura, která byla založena roku 1991. Zpracovává výzkumy veřejného mínění v oblasti marketingu, sociologické, politologické, cestovního ruchu atd. Je členem několika mezinárodních organizací.

respondentů. Věk respondentů je u Factum 18 let. CVVM používá vzorek dotázaných od 15 let. Vzhledem k tomu, že voleb se může zúčastnit pouze občan, který dosáhl 18 let, je vždy nutné vzorek dotázaných zmenšit. Obě agentury zveřejňují volební model, který vychází z aktuálních stranických preferencí. Ve volebním modelu nejsou zahrnuti respondenti, kteří uvedou, že se voleb nezúčastní. Při hodnocení průzkumů je třeba vždy počítat s tzv. výběrovou chybou. „Výběrová chyba se u běžně publikovaných preferencí pohybuje v rozsahu 1 až 3%.“³⁴

Tab. 2: Výsledky volebních modelů agentur CVVM a Factum³⁵

Strana	duben 2010			květen 2010		
	CVVM	Factum	Rozdíl	CVVM	Factum	Rozdíl
ČSSD	30,00%	29,50%	-0,50%	30,50%	26,30%	-4,20%
ODS	22,50%	22,30%	-0,20%	19,00%	22,90%	3,90%
KSČM	13,00%	13,90%	0,90%	13,00%	13,10%	0,10%
TOP 09	11,50%	11,60%	0,10%	14,00%	10,90%	-3,10%
VV	9,00%	8,90%	-0,10%	11,50%	12,60%	1,10%
SZ	4,00%	2,70%	-1,30%	4,50%	2,50%	-2,00%
KDU-ČSL	4,00%	5,50%	1,50%	3,50%	5,50%	2,00%

Jak je z výsledků patrné, obě agentury mají téměř shodné výsledky, kdy se rozdíl mezi nimi vejdou do výběrové chyby. Největší rozdíl je u strany KDU-ČSL, kde výsledek volebního modelu ukazuje o 1,50% vyšší počet hlasů u Factum než u CVVM. Nejmenší rozdíl (0,10%) je u stran TOP 09 a VV. CVVM uvádí u strany TOP 09 zisk 11,50% hlasů což je o 0,10% méně než Factum a naopak u strany VV je její výsledek 9,00% o 0,10% vyšší než uvádí Factum. Z toho vyplývá, že stranické preference respondentů obou agentur byly podobné.

V měsíci květnu 2010 jsou již vidět rozdíly mezi výsledky volebních modelů agentur CVVM a Factum. Obě agentury se shodly na výsledku hlasů pro KSČM, zde se liší jen o 0,10%. Shodu můžeme pozorovat i u stran VV, SZ a KDU-ČSL, zde jsou rozdíly v rozmezí 1,10% a 2,00%, což lze chápat jako výběrovou chybu. Výsledky volebních modelů se výrazně liší u ČSSD a ODS. Výsledek předvolebního průzkumu je u ČSSD podle CVVM o 4,20% vyšší než u Factum. Respondenti CVVM se tedy více přiklíněli k volbě ČSSD než respondenti agentury Factum. U strany ODS je výsledek

³⁴ LEBEDA, T., KREJČÍ, J. Výzkumy volebních preferencí a jejich prezentace v médiích. In LEBEDA, T., LINEK, L., LYONS, P. et. al. *Voliči a volby 2006*. 1. vyd. Praha, 2007, s. 43.

³⁵ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.cvvm.cas.cz a www.factum.cz.

vyšší u agentury Factum a to o 3,90%. Více respondentů agentury Factum by volilo ODS než respondenti agentury CVVM.

Z údajů uváděných v Tabulce č. 2 vyplývá, že nejvíce hlasů od voličů by získala ČSSD a to 30,00% a 30,50% hlasů. Naproti tomu Factum uvádí v daném období 29,50% a 26,30% hlasů. Zatímco podle CVVM podpora ČSSD mírně stoupla, podle Factum obliba klesá. ČSSD nakonec získala 22,09% hlasů, což ukazuje, že výzkumy od obou renovovaných agentur byly v případě této strany nadhodnoceny. Tyto průzkumy, které uváděly velký náskok ČSSD před ODS, mohly vést některé voliče k tomu, že nakonec daly hlas jiné straně než ČSSD, protože ta měla podle průzkumů vítězství jisté. Dalším faktorem mohla být silně negativní a konfrontační předvolební kampaň proti ostatním stranám, zejména vůči ODS. A také výroky předsedy ČSSD Ing. Jiřího Paroubka, který si byl jistý, že jeho strana 30,00% hlasů ve volbách získá.

S druhým nejlepším výsledkem se ve volbách měla umístit ODS. Volební model agentury CVVM odhadoval, že tato strana získá 22,50% až 19,00% hlasů. Agentura Factum uváděla 22,30% až 22,90% hlasů. Z Tabulky č. 2 je zřejmé, že popularita ODS mezi voliči v období duben až květen značně klesla u agentury CVVM. V průzkumu se neprojevil odchod předsedy strany Mirka Topolánka a jeho nahrazení Petrem Nečasem. Voliči však na tuto změnu reagovali a ODS ve volbách získala 20,22% hlasů a tím skončila těsně za ČSSD. U agentury Factum naopak podpora mírně stoupla. Pokud vezmeme v úvahu výběrovou chybu, obě agentury výsledek odhadly správně.

KSČM podle průzkumů CVVM měla získat v obou porovnávaných měsících 13,00% hlasů. Agentura Factum uváděla zisk hlasů za období duben a květen od 13,90% v dubnu po 13,10% v květnu viz Tabulka č. 2. Zde je vidět, že počet příznivců této strany je u obou agentur shodný. KSČM nakonec získala 11,27% hlasů. Tato strana má poměrně stabilní voličskou základnu. Volí ji zejména starší lidé a proto se v příštích volbách na počtu získaných hlasů může projevit demografický vliv.

Výsledky volebních modelů podle Tabulky č. 2 u strany TOP 09 vykazovaly vzrůstající tendenci, od 11,50% v dubnu po 14,00% hlasů v květnu, podle CVVM. Výsledky agentury Factum klesají z 11,60% v dubnu na 10,90% v květnu. TOP 09 získala ve volbách 16,71% hlasů a přeskočila tak KSČM. Tento výsledek nevyplýval ani z jednoho průzkumu výše jmenovaných agentur. Průzkum CVVM byl blíže konečnému výsledku. Velký úspěch této strany byl překvapením. Do TOP 09 přešli lidé

z KDU-ČSL, čímž tato strana získala některé původní voliče KDU-ČSL, kteří se při volbě strany rozhodují podle osobností, které ji zastupují. Dále tato strana byla alternativní možností i pro původní voliče ODS, kteří chtěli změnu a byli unavení neustálými mediálními skandály členů ODS.

Dle Tabulky č. 2 obliba VV v předvolebních průzkumech stále rostla a to v průzkumech obou agentur. Vyvíjela se od 9,00% hlasů v dubnu po 11,50% hlasů v květnu v průzkumech CVVM. I v průzkumech agentury Factum je patrný růst obliby u voličů. Nejvíce procent obdržela v květnu (12,60%). VV nakonec ve volbách získaly 10,88% hlasů. Tato nová strana získala voliče díky předsedovi Radku Johnovi, kterého lidé znají jako důvěryhodného novináře. Také si část voličů získala svým předvolebním programem, ve kterém se distancovala od původních stran a jasně se vymezila proti korupci. Tuto stranu tak volili lidé, kteří chtějí změnu.

Předvolení průzkumy agentur CVVM a Factum správně odhadly, že se do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR nedostane Strana zelených (dále jen SZ). U strany KDU- ČSL se výsledky obou agentur liší. Podle volebního modelu CVVM by tato strana nepřekročila 5,00% uzavírací klauzuli v obou porovnávaných měsících, zatímco podle agentury Factum by ji v květnu s předpokládaným ziskem 5,50% hlasů překročila. Obě tyto strany se potýkaly s vnitrostranickými problémy. Lidé, kteří volili SZ v roce 2006, si od ní slibovali změnu. Ta však za působení této strany ve vládě nepřišla a tak tato strana ztratila další voliče, kteří si mohli vybrat mezi novými stranami (TOP 09, VV). Stranu KDU-ČSL opustili někteří její členové a vstoupili do TOP 09. To s nevýraznou předvolební kampaní zapříčinilo úbytek voličů. Tyto dvě strany mohly poškodit i samotné předvolební průzkumy a jejich prezentace médií, podle kterých by nepřekročily uzavírací klauzuli. To mohlo některé voliče vést k taktické volbě jiné strany, která měla větší předpoklady povinných 5,00% překročit. Nebo to mohl být i důvod k volbám vůbec nejít. Volič, který nechce dát hlas jiné straně a zároveň je přesvědčen, že jeho strana nepřekročí uzavírací klauzuli nejspíše k volbám nepůjde.

Předvolební průzkumy mohou být pro voliče vodítkem, jak by volby mohly dopadnout, odráží momentální sympatie respondentů k jednotlivým stranám. Pokud přihlídneme k výběrové chybě, tak výsledky obou agentur téměř odrážely skutečný výsledek voleb 2010. Výjimkou jsou strany ČSSD a TOP 09, kde byly výsledky průzkumů u ČSSD nadhodnoceny a u TOP 09 podhodnoceny. Tento výsledek může být způsoben tím, že respondenti někdy v dotaznících preferují stranu, kterou pak nevolí.

Mohou se před volbami rozhodnout pro jinou stranu, kvůli špatnému mediálnímu obrazu původně preferované strany. Někteří voliči pak k volbám vůbec nepřijdou, pokud jsou přesvědčeni, že jimi preferovaná strana má vítězství jisté, nebo naopak nepřekročí povinnou uzavírací klausuli.

3.2 Ženy v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR

V této kapitole analyzujeme počet žen zvolených do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ve volbách 2010. Zaměříme se na otázku, zda ke zvolení žen přispělo pořadí na kandidátní listině, nebo zda pomohly ke zvolení ženám přednostní hlasy.

Ve volbách roku 2010 bylo zvoleno 44 žen, což je nejvíce od roku 1996. V počtu zvolených žen vedou KSČM a TOP 09. Obě tyto strany mají shodně 11 žen v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Za ODS bylo zvoleno 9 žen. VV zastupuje 8 žen a ČSSD 5 žen.³⁶

Tab. 3: Počet žen zvolených do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ve volbách 2010³⁷

Strana	Zvoleno žen podle pořadí	Zvoleno žen na základě přednostních hlasů	Celkem žen
KSČM	6	5	11
TOP 09	9	2	11
ODS	5	4	9
VV	6	2	8
ČSSD	4	1	5
Celkem	30	14	44

Z výsledků Tabulky č. 3 vyplývá, že u všech stran bylo zvoleno více žen podle pořadí na kandidátní listině, celkem 30. Na základě přednostních hlasů bylo zvoleno celkem 14 žen. Rozdíl mezi počtem žen zvolených na základě pořadí a podle přednostních hlasů se u jednotlivých stran liší. U KSČM je výsledek téměř vyrovnaný. U TOP 09, která má stejný počet zvolených poslankyň jako KSČM je patrný rozdíl. Na základě pořadí na kandidátní listině bylo zvoleno 9 žen a pouhým 2 ženám pomohly přednostní hlasy. Na 3. místě podle počtu zvolených žen je ODS (9 žen). Zde je výsledek poměrně vyrovnaný. Podle pořadí na kandidátní listině bylo zvoleno pouze o 1 ženu více než podle přednostních hlasů. U VV pomohly přednostní hlasy

³⁶ Volební server ČSÚ [online]. 2010 [cit. 2010-10-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.volby.cz>>.

³⁷ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

2 kandidátkám a 6 jich bylo zvoleno podle pořadí. U ČSSD převládají ženy zvolené díky pořadí na kandidátní listině a pouze 1 ženě pomohly přednostní hlasy ke zvolení.

Jak je patrné pro zvolení většího počtu žen do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky je důležité pořadí na kandidátní listině. Čím více bude kandidátek na volitelných místech, tím více jich pak zasedne do poslaneckých lavic. Důležitým faktorem se však také stávají přednostní hlasy, díky kterým bylo zvoleno 14 žen. Pokud voliči použitím přednostního hlasu projeví své preference, tak mají větší šanci na zvolení i ženy na nevolitelném místě kandidátní listiny.

3.3 Přednostní hlasy

Ve volbách 2010 mohl občan na kandidátní listině zakroužkovat až 4 kandidáty, kterým dává přednostní hlas. Tuto možnost voliči hojně využívali a tak získali mandát i kandidáti na nevolitelných místech kandidátní listiny. Celkem se díky přednostním hlasům posunulo na kandidátních listinách všech kandidujících politických stran 370 kandidátů, z toho 47 jich získalo mandát.³⁸

V této části se zaměříme na otázku jaké kandidáty posunuli voliči prostřednictvím přednostních hlasů z nevolitelných míst a umožnili tak těmto kandidátům získat mandát. Zda to byli muži či ženy, jaké měli vzdělání a věk.

Tab. 4: Počet žen a mužů zvolených díky přednostním hlasům ve volbách 2010³⁹

Strana	celkem zvoleno díky přednostním hlasům	z toho žen	z toho mužů
ODS	17	4	13
TOP 09	11	2	9
ČSSD	10	1	9
KSČM	5	5	0
VV	4	2	2
celkem	47	14	33

Dle Tabulky č. 4 bylo díky přednostním hlasům zvoleno 47 kandidátů, z toho bylo 14 žen a 33 mužů. Možnost posunout preferovaného kandidáta pomocí přednostních hlasů na volitelné místo na kandidátní listině nejvíce využili voliči ODS. Tímto způsobem zvolili 17 kandidátů, 4 ženy a 13 mužů. Téměř vyrovnaně využili přednostní hlasy voliči TOP 09 a ČSSD. Příznivci obou stran shodně přidělili mandát

³⁸ Výsledky přednostního hlasování pro jednotlivé kandidáty [online]. 2010 [cit. 2010-11-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/p/4205-10>>.

³⁹ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

9 mužům. U TOP 09 byly zvoleny 2 ženy, zatímco u ČSSD 1 žena. Nejméně přednostních hlasů získali kandidáti KSČM a VV. U KSČM pomohli voliči přednostními hlasy k mandátu 5 ženám, ale žádného muže neposunuli na volitelné místo, což je výjimečný případ. U všech ostatních stran byl počet zvolených mužů vždy výrazně vyšší než počet zvolených žen, kromě VV kde voliči zvolili 2 ženy a 2 muže.

Nejvíce kroužkovali voliči ODS, z čehož vyplývá, že byli nejvíce nespokojeni se sestavením kandidátních listin a tak svými hlasy posunuli kandidáty z nevolitelných míst. Nejméně kroužkovali voliči VV, ti posunuli pouze 4 kandidáty, což znamená, že většina voličů této strany byla se sestavením kandidátních listin spokojená. U KSČM bylo díky přednostním hlasům zvoleno 5 žen, ale žádný muž. Tím voliči KSČM vyjádřili, že si přejí více žen umístěných na volitelných místech. U ostatních stran bylo přednostními hlasy zvoleno vždy více mužů než žen, kromě VV kde byl zvolen stejný počet mužů a žen.

Tab. 5: Vzdělání kandidátů zvolených pomocí přednostních hlasů ve volbách 2010⁴⁰

Strana	celkem zvoleno díky přednostním hlasům	z toho s VŠ vzděláním				bez VŠ vzděláním
		lékaři	právníci	ostatní	celkem	
ODS	17	1	2	9	12	5
TOP 09	11	6	0	4	10	1
ČSSD	10	4	2	2	8	2
KSČM	5	0	1	3	4	1
VV	4	2	0	2	4	0
celkem	47	13	5	20	38	9

Voliči všech stran, které se dostaly do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR svými hlasy preferovali kandidáty s vysokoškolským vzděláním viz Tabulka č. 5. Celkem díky přednostním hlasům bylo zvoleno 38 kandidátů s vysokoškolským vzděláním a jen 9 kandidátů bez vysokoškolského vzdělání. Z výsledků je vidět, že nejvíce zvolených poslanců je zařazeno v kolonce ostatní. Zde jsou kandidáti s tituly prof., Ing., Mgr., PaedDr., Bc. Značnou část zvolených poslanců tvoří lékaři (13) a nejméně voliči dali přednostních hlasů právníkům (5).

U ODS bylo zvoleno 12 kandidátů s vysokoškolským vzděláním (9 kandidátů mělo jiný titul, 2 byli právníci a 1 lékař) a 5 bez vysokoškolského vzdělání. U TOP 09 voliči preferovali lékaře (6) a kandidáty s jinými tituly (4). Žádného právníka neposunuli. Bez vysokoškolského vzdělání získal mandát jeden kandidát. Také u ČSSD

⁴⁰ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

převažují lékaři (4), 2 právníci a 2 kandidáti s ostatními tituly. Za KSČM byly zvoleny 1 právnička, 3 kandidátky s jinými tituly a 1 bez vysokoškolského vzdělání. Pouze u VV byly zvoleni 4 kandidáti s vysokoškolským vzděláním (2 lékaři a 2 kandidáti s jiným titulem) a žádný kandidát bez vysokoškolského vzdělání. Voliči tímto dali najevo, že preferují kandidáty s vysokoškolským vzděláním. Největší důvěru mají lékaři.

Tab. 6: Počet kandidátů zvolených prostřednictvím přednostních hlasů ve volbách 2010 podle věku⁴¹

Strana	věk do 30	31 až 40 let	41 až 50 let	51 až 60 let	61 let a více
ODS	1	7	5	4	0
TOP 09	1	1	2	4	3
ČSSD	1	1	2	4	2
KSČM	1	1	0	3	0
VV	0	1	1	1	1
celkem	4	11	10	16	6

Podle Tabulky č. 6 voliči nejvíce preferovali kandidáty ve věku 51 až 60 let, celkem 16. Druhou největší skupinu tvořili kandidáti ve věku 31 až 40 let (11 kandidátů). O 1 kandidáta méně má skupina ve věku 41 až 50 let (10 kandidátů). Dále je 6 kandidáty zastoupena věková skupina 61 a více let. Nejméně početně zastoupenou skupinou je skupina kandidátů do 30 let, zde byli zvoleni 4 kandidáti.

U všech stran zvolených do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR je nejvíce preferovaných kandidátů z věkové skupiny 51 až 60 let. Výjimku tvoří ODS, kde je nejvíce zastoupena věková skupina 31 až 40 let a VV kde jsou všechny věkové skupiny zastoupeny jedním kandidátem, kromě skupiny s věkem do 30 let, kde není žádný zástupce. VV je jediná strana, kde voliči neposunuli žádného kandidáta s věkem do 30 let. Ostatní strany mají v této věkové skupině vždy po 1 zástupci.

Voliči svými přednostními hlasy vyzvedli nejvíce kandidáty z věkové skupiny 51 až 60 let. Tito kandidáti mají již zkušenosti a něco dokázali v pracovní kariéře. Výjimku tvoří ODS, která má v této skupině zastoupeny 4 kandidáty, ale voliči svými hlasy více preferovali kandidáty z věkové skupiny 31 až 40 let. Voliči ODS tímto poukázali na fakt, že si přejí v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR větší zastoupení mladších poslanců.

⁴¹ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

4 SROVNÁNÍ VÝSLEDKŮ VOLEB DO POSLANECKÉ SNĚMOVNY PARLAMENTU ČR V ROCE 2006 A 2010

V roce 2006 se zúčastnilo voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 26 stran, z toho uspělo 5 stran: Občanská demokratická strana (ODS), Česká strana sociálně demokratická (ČSSD), Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM), Křesťanská demokratická unie – Česká strana lidová (KDU-ČSL) a Strana zelených (SZ). Jak uvádí Tabulka č. 7 v roce 2010 se již do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR nedostaly KDU-ČSL a SZ. Tyto strany v roce 2010 nahradily strany TOP 09 a VV.

Tab. 7: Počet získaných hlasů v procentech ve volbách roku 2006 a 2010⁴²

Strana	Počet hlasů v %		Rozdíl
	2006	2010	
ODS	35,38%	20,22%	-15,16%
ČSSD	32,32%	22,08%	-10,24%
KSČM	12,81%	11,27%	-1,54%
KDU-ČSL	7,22%	4,39%	-2,83%
SZ	6,29%	2,44%	-3,85%
TOP 09	0,00%	16,70%	16,70%
VV	0,00%	10,88%	10,88%

Ve volbách roku 2010 získaly všechny úspěšné strany z voleb roku 2006 méně procent hlasů. Žádné politické straně se již ve volbách 2010 nepovedlo překročit 30,00% hranici. Ve volbách 2006 se to povedlo 2 největším stranám ODS a ČSSD. Nejvíce voličů ubylo ODS, strana získala o 15,16% hlasů méně než v roce 2006. ČSSD v roce 2010 vyhrála volby, když obdržela 22,08% hlasů, ale také zaznamenala propad o 10,24% hlasů v porovnání s rokem 2006. KSČM ztratila 1,54% hlasů oproti roku 2006. KDU-ČSL zaznamenala propad hlasů o 2,83% a SZ o 3,85%. Tyto 2 strany nepřekročily povinnou 5,00% uzavírací klauzuli pro zvolení do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2010. V roce 2010 vstoupily do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 2 nové strany: TOP 09 ze ziskem 16,70% hlasů a VV se ziskem 10,88% hlasů.

Úbytek hlasů u všech stran ve volbách 2010 je částečně způsoben volební účastí, která byla ve volbách 2006 vyšší. Nižší volební účast tedy více prospěla KSČM, KDU-ČSL a SZ, kde byl úbytek hlasů minimální. Zato byla jednou z příčin vysokého

⁴² Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

úbytku hlasů pro ČSSD a ODS. Dále došlo k přeskupení voličských preferencí. Nové strany TOP 09 a VV se staly volební alternativou pro voliče, kteří preferují změnu. V předchozích volebních obdobích se střídala vláda ODS nebo ČSSD, které tvořily různé koalice s menšími stranami. Voliči, kteří dříve volili ODS, tak získali další pravicové strany, mezi kterými mohli volit. Velký propad hlasů u ODS také mohly způsobit skandály, které před volbami přinášela média.

4.1 Počet mandátů

V této kapitole se zaměříme na srovnání počtů mandátů, které jednotlivé strany získaly ve volbách 2006 a 2010. Dvě strany KDU-ČSL a SZ se ve volbách 2010 nedostaly do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a nově ve volbách 2010 uspěly TOP 09 a VV.

Tab. 8: Počet mandátů získaný jednotlivými stranami ve volbách 2006 a 2010⁴³

Strana	Počet mandátů		Rozdíl
	2006	2010	
ODS	81	53	-28
ČSSD	74	56	-18
KSČM	26	26	0
KDU-ČSL	13	0	-13
SZ	6	0	-6
TOP 09	0	41	41
VV	0	24	24
celkem	200	200	

Jak uvádí Tabulka č. 8 obě velké strany ODS i ČSSD neobhájily všechny své mandáty, které získaly ve volbách roku 2006. ODS získala o 28 mandátů méně než v roce 2006 a ČSSD získala o 18 mandátů méně. KSČM obhájila všechny své mandáty z roku 2006. KDU-ČSL a SZ se nedostaly do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR a nezískaly ve volbách v roce 2010 žádný mandát. Strany TOP 09 a VV ve volbách v roce 2006 nekandidovaly. Ve volbách v roce 2010 získala TOP 09 41 mandátů a VV 24 mandátů.

Rozdíl mezi počtem mandátů, které získaly jednotlivé strany ve volbách roku 2010 je minimální. Rozložení mandátů mezi politické strany má vliv na sestavení vlády. V letech 2006 a 2010 nezískala žádná strana dostatek mandátů aby mohla sama vytvořit vládu. V roce 2006 sestavila vládu ODS společně v koalici s KDU-ČSL a SZ.

⁴³ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

Vzhledem k výrazně většímu počtu získaných mandátů měla pak ODS v koalici rozhodující slovo. V roce 2010 získala nejvíce mandátů ČSSD, ale nebyla schopná sestavit koalici. Strany TOP 09 a Věci veřejné s touto stranou odmítly vstoupit do koalice. Koalice ČSSD a KSČM by neměla dostatečný počet hlasů, proto prezident Václav Klaus pověřil lídra ODS Petra Nečase jednáním o sestavení vlády. Dříve měl vždy první pokus o sestavení vlády lídr vítězné strany.

4.2 Zastoupení žen

V roce 2006 získalo mandát 31 žen. Ve volbách v roce 2010 bylo zvoleno 44 žen, což je o 13 žen více než v roce 2006. Přesto je v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR stále zastoupeno mnohem více mužů než žen. V roce 2006 bylo zvoleno 169 mužů a v roce 2010 získalo mandát 156 mužů.⁴⁴

Tab. 9: Počet žen zvolených do Poslanecké sněmovny ČR ve volbách 2006 a 2010⁴⁵

Strana	2006	2010	Rozdíl
KSČM	8	11	3
TOP 09	0	11	11
ODS	9	9	0
VV	0	8	8
ČSSD	9	5	-4
SZ	3	0	-3
KDU-ČSL	2	0	-2
celkem	31	44	13

Jak je patrné z Tabulky č. 9, pokud vynecháme strany TOP 09 a VV, které ve volbách 2006 nebyly registrovány, největší nárůst žen zaznamenala KSČM. Do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR bylo zvoleno ve volbách 2010 o 3 ženy více, než ve volbách 2006. ODS má stejný počet žen v obou sledovaných volbách. ČSSD si pohoršila o 4 ženy oproti roku 2006. SZ a KDU-ČSL se do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR nedostaly.

Když se zvýšil počet žen, které získaly mandát, nabízí se otázka, zda všechny ženy zvolené ve volbách 2006 obhájily svůj mandát i ve volbách 2010?

⁴⁴ Volební server ČSÚ [online]. 2010 [cit. 2010-12-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.volby.cz>>.

⁴⁵ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

Tab. 10: Počet žen zvolených ve volbách 2010 do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR⁴⁶

Strana	zvoleny 2010	zvoleny 2006	obhájily mandát	nově v PS	neobhájily mandát	již nekandidovaly
KSČM	11	8	6	5	1	1
ODS	9	9	3	6	2	4
ČSSD	5	9	3	2	4	2
TOP 09	11	0	1	10	0	0
VV	8	0	0	8	0	0
SZ	0	3	0	0	0	3
KDU-ČSL	0	2	1	0	1	0

Největší nárůst poslankyň je patrný u KSČM. Z výsledku voleb 2010 vyplývá, že 6 žen svůj mandát obhájilo, byly to Bc. Miloslava Vostrá, Mgr. Ivana Levá, Mgr. Soňa Marková, JUDr. Zuzka Bebarová-Rujbrová, Ing. Kateřina Konečná a PaedDr. Milada Halíková. Všechny byly na kandidátní listiny nominovány do 4. místa. Přednostní hlasy pomohly obhájit mandát 2 poslankyním. Pouze 1 kandidátka mandát neobhájila, byla to paní Jiřina Fialová, která kandidovala ve volbách 2010 ve Středočeském kraji na 4. místě. KSČM však v tomto kraji získala pouze 3 mandáty. A 1 kandidátka již ve volbách 2010 nekandidovala. Byla to RNDr. Marta Bayerová. Tudíž 6 žen začíná své další volební období a 5 poslankyň bude v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR nových. Všechny nové poslankyně byly na kandidátních listinách uvedené do 4. místa a všechny obdržely přes 5,00% přednostních hlasů. Přednostní hlasy pomohly k získání mandátu paní Gabriele Hubáčkové (5,41%) a JUDr. Marii Rusové (5,37%). Obě kandidátky posunuly ze 3. místa na 2. místo. Nejvíce pomohly přednostní hlasy Bc. Květě Končické, která se po obdržení 6,40% posunula ze 4. místa na místo první a získala tak jediný mandát, který KSČM v Pardubickém kraji obdržela. Dále se novými poslankyněmi staly Mgr. Marta Semelová, která kandidovala na 2. místě v Praze a JUDr. Marie Nedvěďová, která byla lídrem kandidátní listiny v Libereckém kraji.

ODS má stejný počet poslankyň v obou sledovaných volbách, ale jen 3 poslankyně obhájily svůj mandát. Byly to Mgr. Zdeňka Horníková, Miroslava Němcová a Dana Filipi. Mgr. Zdeňka Horníková kandidovala na 6. místě v Královéhradeckém kraji. Mandát obdržela díky získání 7,96% přednostních hlasů. Paní Miroslava Němcová byla lídrem kandidátní listiny na Vysočině. Obdržela 11,31% přednostních hlasů. Paní Dana Filipi kandidovala v Jihomoravském kraji na

⁴⁶ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

5. místě. Strana zde získala šest mandátů. Mandát neobhájily 2 poslankyně. Mgr. Helena Mallotová kandidovala na 13. místě v Praze a získala 1,29% přednostních hlasů. Protože ODS získala v tomto volebních obvodech 8 mandátů, nemohla Mgr. Helena Mallontová svůj mandát obhájit. MUDr. Dagmar Mollendová kandidovala v Moravskoslezském kraji na 6. místě. ODS v tomto kraji obdržela 5 mandátů. Ve volbách 2010 již nekandidovaly 4 poslankyně. Byly to Ing. Lucie Talmanová, PaedDr. Jana Rybínová, JUDr. Eva Dundáčková a Ing. Alena Páralová. V Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR za tuto stranu bude pracovat 6 nových poslankyň. Z toho 3 byly umístěny na kandidátní listině do 3. místa a 3 kandidátky byly zvoleny pomocí přednostních hlasů. Nejvíce pomohly přednostní hlasy paní Lence Kohoutové, která kandidovala na nevolitelném 29. místě v Praze. Získala 6,48% přednostních hlasů a posunula se na 5. místo. Ing. Jana Fischerová CSc. kandidovala na Vysočině na 12. místě a po obdržení 7,21% přednostních hlasů se posunula na 2. místo. V Libereckém kraji na 9. místě kandidovala JUDr. Ivana Weberová, která se po obdržení 6,40% přednostních hlasů posunula na 2. místo.

ČSSD jako jediná strana zaznamenala pokles žen, které získaly mandát v porovnání s volbami 2006. Mandát obhájily 3 kandidátky. Byly to Mgr. Vlasta Bohdalová, Ing. Hana Orgoníková a Ing. Vladimíra Lesná. Nově v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR zasednou Mgr. Dana Váhalová, která kandidovala za Moravskoslezský kraj a Doc. MUDr. Milada Emmerová, CSc., která kandidovala v Plzeňském kraji. Všechny tyto kandidátky byly nominovány na kandidátních listinách do 3. místa. Výjimkou je Doc. MUDr. Milada Emmerová, CSc., která kandidovala na 8. místě, ale díky 12,50% přednostních hlasů obdržela mandát. Mandát neobhájily 4 ženy. Ing. Gabriela Kalábková, která kandidovala v Praze na volitelném 4. místě mandát neobhájila i přesto že ČSSD obdržela v Praze 4 mandáty, ale 2 kandidáti doslali mandát díky přednostním hlasům. Na 3. místo se posunul z 18. místa JUDr. Stanislav Křeček, který obdržel 7,98% přednostních hlasů. Na 4. místo se díky získání 7,61% přednostních hlasů posunul prim. MUDr. Jiří Kostuba. Z nevolitelného 15. místa obhajovala svůj mandát PhDr. Lenka Mazuchová MBA, která kandidovala ve Středočeském kraji. Obdržela 1,25% přednostních hlasů, což nestačilo na získání mandátu. ČSSD získala ve Středočeském kraji 6 mandátů. Další kandidátkou, která neobhájila svůj mandát je Ing. Mgr. Marcela Mertinová, která kandidovala na nevolitelném 23. místě v Ústeckém kraji. Mgr. Ladislava Zelenková kandidovala na

3. místě v Pardubickém kraji. ČSSD zde získala 2 mandáty. Ve volbách 2010 již nekandidovaly dvě poslankyně: Mgr. Anna Čurdová a JUDr. Hana Šedivá.

TOP 09 ve volbách 2006 nebyla registrována. Ve volbách 2010 získalo mandát 11 žen. Nových poslankyň za tuto stranu zasedne v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR 10 a 1 poslankyně obhájila svůj mandát z voleb 2006. Byla to JUDr. Vlasta Parkanová, která získala v roce 2006 mandát za stranu KDU-ČSL, ale ve volbách 2010 již kandidovala za TOP 09.

Strana VV ve volbách 2006 nebyla registrována. Ve volbách 2010 získalo mandát 8 žen, které se tak stávají novými poslankyněmi.

U strany KDU-ČSL je situace složitější. Ve volbách 2006 získaly mandát 2 kandidátky, JUDr. Vlasta Parkanová a Ing. Michaela Šojdrová. JUDr. Vlasta Parkanová kandidovala ve volbách 2010 za stranu TOP 09 a získala mandát. Ing. Michaela Šojdrová kandidovala za KDU-ČSL, ale tato strana se do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR nedostala a tudíž paní Šojdrová svůj mandát neobhájila.

Další stranou, která se ve volbách 2010 nedostala do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR byla SZ. Ve volbách 2006 získaly mandát 3 ženy. Byly to PhDr. Kateřina Jacques, paní Věra Jakoubková a PhDr. Olga Zubová. Tyto poslankyně již ve volbách 2010 nekandidovaly.

Nejlépe se tedy kandidatury zhostily členky KSČM, kde jich 75,00% obhájilo svůj mandát. V ODS a ČSSD shodně obhájilo mandát 33,30% poslankyň. Největší neúspěch zaznamenaly členky ČSSD, kde 44,40% žen neobhájilo svůj mandát. V ODS 22,20% žen neobhájilo mandát a v KČM se jedná jen o 12,50%. Za neúspěch kandidátek ČSSD může částečně umístění na kandidátní listině. Dvě obhajující kandidátky byly nominovány na nevolitelné místo. Dvě byly nominovány na 4. místa kandidátních listin, protože však neobdržely dostatečný počet přednostních hlasů a ČSSD v krajích za které byly nominovány neobdržela dostatečný počet mandátů, nemohly mandát obhájit.

4.3 Rozložení poslanců dle věku

V českém parlamentu v období ČSSR byl dodržován socialistický koncept reprezentace, tzv. model deskriptivní reprezentace. Struktura poslanců tak měla odrážet strukturu společnosti. V parlamentu měla být například zastoupena přibližně třetina

žen.⁴⁷ Pro ověření této teze, srovnáváme data z voleb 1981 do České národní rady (dále jen ČNR) a porovnáváme je s daty z voleb 2006 a 2010. Zkoumáme rozložení žen a mužů mezi poslanci a v populaci a strukturu poslanců a obyvatel z hlediska věku.

Tab. 11: Srovnání poslanců a občanů dle pohlaví v procentech

	1981 ⁴⁸			2006 ⁴⁹			2010 ⁵⁰		
	Poslanci	Občané	Rozdíl	Poslanci	Občané	Rozdíl	Poslanci	Občané	Rozdíl
Muž	72,00	48,77	23,23	85,00	48,30	36,70	78,00	49,08	28,92
Žena	28,00	51,23	-23,23	15,00	51,70	-36,70	22,00	50,92	-28,92

V ČNR ve volbách 1981 bylo zvoleno 28% žen, což odpovídá téměř třetině poslanců, jak předpokládal socialistický koncept reprezentace. Pokud tento údaj srovnáme se zastoupením žen v populaci, tak je skupina poslankyň podhodnocena. Žen je v populaci více jak 50%, tudíž pokud by složení poslanců mělo odpovídat struktuře společnosti, muselo by být v ČNR zastoupeno 50% žen. V ČNR bylo zastoupeno více žen než bylo zvoleno do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ve volbách 2006 a 2010. Ve volbách 2006 bylo zvoleno 15% žen. Podíl žen v populaci byl 51,70%. V těchto volbách již nebylo stanoveno, kolik žen se má ve volebním období zvolit, jako tomu bylo při volbách do ČNR. V roce 2010 již bylo zvoleno 22% žen, při podílu žen v populaci nad 50%. Počet žen zvolených ve volbách 2010 se zvýšil o 7% v porovnání s rokem 2006.

Při volbách do ČNR bylo určeno, že musí být zvolena téměř třetina žen. Při volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR již toto pravidlo neplatí, proto došlo k poklesu zastoupení žen ve volbách 2006 téměř o polovinu v porovnání s volbami 1981. Podíl žen se pomalu zvyšuje. Ve volbách 2010 bylo zvoleno 22% žen, což už se téměř blíží zastoupení žen v ČNR.

⁴⁷ Zdroj: LINEK, L. Socio-demografická struktura poslanců a její vliv na politické postoje. In MANSFELDOVÁ, Z., LINEK, L. eds. *Český parlament ve druhé dekádě demokratického vývoje*. 1. vyd. Praha : Sociologický ústav AV ČR, 2009, s. 95.

⁴⁸ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.psp.cz a FEDERÁLNÍ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka Československé socialistické republiky 1981*. Praha: STNL – Nakladatelství technické literatury, 1981, s. 107.

⁴⁹ Zdroj: LINEK, L. Socio-demografická struktura poslanců a její vliv na politické postoje. In MANSFELDOVÁ, Z., LINEK, L. eds. *Český parlament ve druhé dekádě demokratického vývoje*. 1. vyd. Praha : Sociologický ústav AV ČR, 2009, s. 97.

⁵⁰ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

Tab. 12: Srovnání poslanců a občanů dle věku v procentech

Věková skupina	1981 ⁵¹			2006 ⁵²			2010 ⁵³		
	Poslanci	Občané	Rozdíl	Poslanci	Občané	Rozdíl	Poslanci	Občané	Rozdíl
18 až 40 let	31,50	47,06	15,56	19,00	42,00	23,00	27,50	42,13	14,63
41 až 50 let	27,00	16,33	-10,67	39,00	16,20	-22,80	31,00	15,79	-15,21
51 až 60 let	35,00	16,91	-18,09	35,00	18,40	-16,60	31,00	17,57	-13,43
61 až 70 let	6,50	10,50	4,00	6,50	12,00	5,50	9,50	13,24	3,74
70 let a více	0,00	9,20	9,20	0,50	11,40	10,90	1,00	11,27	10,27

Struktura poslanců dle věku strukturu obyvatel neodpovídá, jak je patrné z Tabulky č. 12 v žádném ze sledovaných období. Ve volbách 1981 byla nejpočetnější skupinou poslanců dle věku skupina 51 až 60 let (35%), ale nejpočetnější skupinou obyvatel byla skupina 18 až 40 let (47,06%). Skupina 18 až 40 let ve srovnání poslanců a obyvatel byla tedy podhodnocen o -15,56%. Nejvíce nadhodnocena byla pak skupina poslanců ve věku 51 až 60 let (18,09%) ve srovnání s obyvateli. Nejvíce poslanců je zastoupeno ve věkové skupině 51 až 60 let a naopak ve věkové skupině 70 a více let nebyl ve volbách 1981 zvolen žádný poslanec.

Ve volebním období 2006-2009 byla nejpočetnější skupinou poslanců dle věku skupina 41 až 50let. Nejméně poslanců bylo ve věkové skupině 70 a více let. Ve srovnání s obyvateli je nejvíce podreprezentována skupina 18 až 40 let, rozdíl je 23% a skupina 70 a více let (-10,90%).

Ve volebním období 2010-2013 jsou poslanci nejvíce zastoupeni ve věkových kategoriích 41 až 50 let a 51 až 60 let. Ve srovnání s obyvateli je stále nejvíce podreprezentována skupina 18 až 40 let (-14,63%). Nízké zastoupení mají skupiny občanů starších 61 let a více.

Pokud porovnáme sledovaná období v Tabulce č. 12 jsou podreprezentovány stejné skupiny obyvatel. Je to vždy skupina 18 až 40 let a 70 a více let. Nejméně podreprezentovanou skupinou pak je skupina 61 až 70 let. Procentuální hodnoty se ve všech sledovaných obdobích příliš neliší. V porovnání s obyvateli jsou vždy nadreprezentovány skupiny poslanců ve věku 41 až 50 let a 51 až 60 let. Zatímco ve volbách 1981 byla více nadreprezentována skupina 51 až 60 let (18,09%), ve volbách

⁵¹ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.psp.cz a FEDERÁLNÍ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka Československé socialistické republiky 1981*. Praha: STNL – Nakladatelství technické literatury, 1981, s. 107.

⁵² Zdroj: LINEK, L. Socio-demografická struktura poslanců a její vliv na politické postoje. In MANSFELDOVÁ, Z., LINEK, L. eds. *Český parlament ve druhé dekádě demokratického vývoje*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2009, s. 97.

⁵³ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

2006 a 2010 to byla skupina 41 až 50 let. Poslanci jsou tedy většinou ve věku 41 až 60 let a méně jsou zastoupeni mladí poslanci a poslanci starší 61 let a více.

4.4 Srovnání územní volební podpory jednotlivých stran

Ke zjištění územní volební podpory je použita metoda tzv. územní volební podpory⁵⁴. Ta se vypočítá tak, že seřadíme výsledky konkrétní strany v jednotlivých krajích v procentech od nejvyššího zisku k nejmenšímu. Pak následným sčítáním v tomto pořadí hledáme polovinu celkového součtu. Po nalezení poloviny rozdělíme kraje na dvě části. Část souboru nad čarou ukazuje oblasti s 50% koncentrací územní volební podpory z celkového počtu hlasů ve volbách. Zkoumána bude územní volební podpora stran, které zasedly v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR po obou volbách v roce 2006 i 2010. Budou to strany ČSSD, ODS a KSČM. Pro upřesnění přesunu územní voličské podpory mezi levicí a pravicí budeme sledovat i TOP 09 a VV, které nebyly registrovány ve volbách 2006.

Tab. 13: Kraje, kde územní volební podpora ČSSD přesáhla 50%⁵⁵

2006 – výsledky hlasování v %		2010 – výsledky hlasování v %	
Moravskoslezský	40,54	Moravskoslezský	29,13
Ústecký	35,46	Ústecký	24,93
Olomoucký	35,44	Olomoucký	24,47
Vysočina	35,35	Vysočina	23,43
Zlínský	33,28	Jihomoravský	23,35
Jihomoravský	32,95	Karlovarský	23,29
Pardubický	32,95		

Jak vyplývá z Tabulky č. 13 volební podpora ČSSD je stabilní v Moravskoslezském, Ústeckém, Olomouckém, Jihomoravském kraji a na Vysočině. Nejsilnější volební podporu má ČSSD v Moravskoslezském kraji, který se v obou sledovaných volbách umístil díky zisku hlasů na prvním místě. Ve Zlínském a Pardubickém kraji ve volbách 2010 již volební podpora této strany nedosáhla přes 50%. Podpora voličů ve Zlínském kraji přešla k ODS a Pardubický kraj získala strana VV. V Karlovarském kraji se volební podpora ve volbách 2010 zvýšila, zatímco ve volbách 2006 nedosáhla 50%. Výraznou podporu v Karlovarském kraji měla ve volbách 2006 KSČM. Ve volbách 2010 podpora voličů KSČM v tomto kraji klesá a přesouvá se k ČSSD. Ve volbách 2010 výrazně klesl počet hlasů oproti volbám 2006 ve všech

⁵⁴ DANČÁK, B., HLOUŠEK, V. *Parlamentní volby 2006 a česká politika*. 1. vyd. Brno, 2006, s. 159.

⁵⁵ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

krajích, které si strana udržela. Největší pokles 11,92% zaznamenáváme na Vysočině. Zde část voličů přešla ke straně Strana Práv Občanů ZEMANOVCI (dále jen SPOZ). Tato strana na Vysočině obdržela 6,08% hlasů, což je její nejlepší výsledek v porovnání s ostatními kraji. Do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR se však strana SPOZ nedostala. Dalším faktorem poklesu je nižší volební účast, která na Vysočině klesla o 1,93% oproti volbám 2006. Nejmenší pokles hlasů nastal v Jihomoravském kraji (9,60%).

Tab. 14: Kraje, kde územní volební podpora ODS přesáhla 50%⁵⁶

2006 – výsledky hlasování v %		2010– výsledky hlasování v %	
Praha	48,32	Praha	24,79
Středočeský	39,19	Středočeský	23,87
Liberecký	38,81	Jihočeský	21,36
Královéhradecký	37,66	Plzeňský	21,14
Jihočeský	36,69	Zlínský	20,81
Plzeňský	36,46	Liberecký	20,47

ODS má stabilní voličskou podporu v Praze a Středočeském kraji. V obou sledovaných volbách se tyto kraje umístily na stejném místě v Tabulce č. 14. V Libereckém, Jihočeském a Plzeňském kraji podpora kolísá. Liberecký kraj byl ve volbách 2006 na třetím místě. Ve volbách 2010 se umístil těsně nad hranicí 50% územní volební podpory. Naopak Jihočeský a Plzeňský kraj se v žebříčku územní voličské podpory posunul. V Královéhradeckém kraji volební podpora ve volbách 2010 již nepřekročila 50% hranici. V tomto kraji ve volbách 2010 překročily územní volební podporu 50% strany TOP 09 a VV. Větší podpory se ve volbách 2010 dostalo ODS ve Zlínském kraji, který ve volbách 2006 nepřekročil 50% hranici volební podpory. Ve volbách 2006 v tomto kraji podporovali voliči ČSSD, ale ve volbách 2010 změnilí své preference na ODS. Důvodem může být, že ve Zlínském kraji kandidoval předseda ODS RNDr. Petr Nečas. Proti němu kandidoval Ing. Zdeněk Škromach za ČSSD. I přesto, že v Praze má ODS největší voličskou podporu, ztratila zde ve volbách 2010 23,53% hlasů oproti volbám 2006. Zde nastal odliv voličů k další pravicové straně TOP 09, která v Praze volby 2010 vyhrála. Další vliv na pokles měla nižší volební účast. Nejmenší ztrátu voličů zaznamenala ODS ve Středočeském a Plzeňském kraji (15,32%).

⁵⁶ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

Tab. 15: Kraje, kde územní volební podpora KSČM přesáhla 50%⁵⁷

2006 – výsledky hlasování v %		2010 – výsledky hlasování v %	
Ústecký	16,05	Ústecký	13,64
Karlovarský	14,82	Vysočina	13,41
Olomoucký	14,68	Olomoucký	13,18
Vysočina	14,66	Karlovarský	13,07
Plzeňský	14,03	Moravskoslezský	12,61
Moravskoslezský	13,96	Plzeňský	12,51

KSČM má stabilní voličskou podporu v Ústeckém kraji. Podpora v Karlovarském, Olomouckém kraji, na Vysočině, v Plzeňském a Moravskoslezském kraji kolísá, jak je vidět na umístění krajů v Tabulce č. 15. Přesto přišla KSČM ve volbách 2010 v porovnání s volbami 2006 o nejvíce procent hlasů v Ústeckém kraji (2,41%). Zde může být odliv voličů způsoben tím, že v tomto kraji kandidoval předseda ČSSD Ing. Jiří Paroubek a zároveň předseda SPOZ Ing. Miloš Zeman, takže se voliči mohli rozhodnout pro jednoho z předsedů těchto levicových stran. Nejméně hlasů ztratila KSČM na Vysočině (1,25%).

Tab. 16: Kraje, kde územní volební podpora TOP 09 přesáhla 50%⁵⁸

TOP 09	2010 – výsledky hlasování v %
Praha	27,27
Liberecký	19,44
Královéhradecký	19,24
Středočeský	17,59
Jihočeský	17,39

U TOP 09 v 5 krajích překročila územní volební podpora 50%. Nejvíce hlasů získala v Praze (27,27%). V Libereckém a Královéhradeckém kraji byly výsledky hlasování téměř podobné, lišily se pouze o 0,20%. Stejný rozdíl byl mezi Středočeským a Jihočeským krajem. V ostatních volebních krajích nepřekročila územní volební podpora TOP 09 50%.

⁵⁷ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

⁵⁸ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

Tab. 17: Kraje, kde územní volební podpora VV přesáhla 50%⁵⁹

VV	2010 – výsledky hlasování v %
Liberecký	12,79
Královéhradecký	12,25
Karlovarský	11,83
Moravskoslezský	11,69
Ústecký	11,64
Pardubický	11,62
Olomoucký	11,62

Volební územní podpora VV přesáhla ve volbách 2010 50% v 7 krajích. Největší podpory dosáhla VV v Libereckém kraji, nejmenší pak v Olomouckém kraji.

Z výše uvedeného vyplývá, že levicové strany ČSSD a KSČM mají stabilní podporu voličů spíše na Moravě a pravicové strany ODS, TOP 09 a VV mají voliče spíše v Čechách. ČSSD, ODS i KSČM zaznamenaly pokles hlasů ve volbách 2010 v krajích s územní volební podporou nad 50% oproti volbám 2006. Nejvyšší procentní pokles hlasů postihl ODS. Nejnižší pak KSČM. ČSSD přišla ve volbách 2010 o podporu ve Zlínském a Pardubickém kraji. Zlínský kraj získala ODS a v Pardubickém kraji přešla podpora k VV. ODS přišla o podporu v Královéhradeckém kraji, zde překročily 50% územní volební podporu TOP 09 a VV. V Praze má ODS stále největší voličskou podporu. Ztratila zde ve volbách 2010 23,53% hlasů oproti volbám 2006, tyto hlasy získala TOP 09, která v Praze volby 2010 vyhrála. KSČM si udržela územní volební podporu ve stejných krajích v obou sledovaných volbách. Pouze Karlovarský kraj se propadl v žebříčku územní podpory. Zde odešli voliči k ČSSD. Zatímco od pravicové strany přecházejí voliči k jiným pravicovým stranám: TOP 09 a VV, od levicové strany ČSSD nastal odliv voličů v Zlínském a Pardubickém kraji k pravicovým stranám: ODS a VV. V těchto krajích mohlo dojít k větší mobilizaci voličů pravicových stran, kteří nechtěli aby byla zvolena ČSSD, protože případná vláda v čele s Ing. Jiřím Paroubkem byla v médiích spojována s tzv. řeckou cestou, kdy by došlo k velkému zadlužení České republiky.

⁵⁹ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

5 SROVNÁNÍ VÝSLEDKŮ VOLEB DO POSLANECKÉ SNĚMOVNY PARLAMENTU ČR V ROCE 2010 DOSAŽENÝCH V JIHOČESKÉM KRAJI S OSTATNÍMI KRAJI A CELOU ČESKOU REPUBLIKOU

5.1 Volební účast

V této části srovnáváme volební účast ve volbách 2006 a 2010 v jednotlivých okresech Jihočeského kraje a dále porovnáváme volební účast v Jihočeském kraji s ostatními kraji.

Tab. 18: Volební účast v okresech Jihočeského kraje v letech 2006 a 2010⁶⁰

Název okresu	2006	2010	Rozdíl
České Budějovice	66,23%	65,12%	-1,11%
Český Krumlov	61,70%	59,53%	-2,17%
Jindřichův Hradec	64,47%	62,67%	-1,80%
Písek	65,65%	63,23%	-2,42%
Prachatice	62,32%	60,31%	-2,01%
Strakonice	64,93%	62,20%	-2,73%
Tábor	66,58%	65,09%	-1,49%
Zahraničí	83,87%	77,08%	-6,79%
ČR	64,47%	62,60%	-1,87%

Jak ukazuje Tabulka č. 18 volební účast v 5 okresech Jihočeského kraje ve volbách 2010 překročila celorepublikový průměr (62,60%). Jedná se o okresy České Budějovice, Jindřichův Hradec, Písek, Tábor a Zahraničí. Zahraničí je zvláštní volební okres, kde jsou hlasy voličů, kteří volili v zahraničí. Ve volbách 2006 celorepublikový průměr volební účasti (64,47%) překročily okresy České Budějovice, Písek, Strakonice, Tábor a Zahraničí. Volební účast ve volbách 2010 byla nižší než ve volbách 2006. Největší pokles voličů zaznamenal obvod Zahraničí (6,79%). Nejméně pak okres České Budějovice (1,11%).

Volební účast v okresech České Budějovice, Písek, Tábor a Zahraničí je v posledních dvou volebních obdobích vždy vyšší než volební účast v České republice. V okrese České Budějovice chodí k volbám stabilní voličská základna. I když došlo k poklesu volební účasti ve volbách 2010 v porovnání s volbami 2006, pokles volební účasti v tomto okrese byl jen 1,11%. Naopak v okrese Strakonice došlo k úbytku voličů

⁶⁰ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

o 2,73%. Zde se již nepovedlo zmobilizovat nerozhodné voliče. Tradičně nejmenší volební účast je v okresech Český Krumlov a Prachatice, toto může souviset s vyšší mírou nezaměstnanosti v těchto okresech.

Tab. 19: Volební účast v jednotlivých krajích v %⁶¹

Volební kraj	2006	2010	Rozdíl
Praha	68,51	67,99	-0,52
Vysočina	67,61	65,68	-1,93
Pardubický	67,37	65,49	-1,88
Zlínský	66,90	64,27	-2,63
Královéhradecký	66,69	64,93	-1,76
Středočeský	65,96	64,26	-1,70
Jihočeský	65,36	63,58	-1,78
Jihomoravský	65,29	63,27	-2,02
Olomoucký	64,52	62,12	-2,40
Plzeňský	63,92	61,68	-2,24
Liberecký	62,35	61,41	-0,94
Moravskoslezský	61,02	58,19	-2,83
Ústecký	57,22	55,66	-1,56
Karlovarský	56,48	54,04	-2,44
ČR	64,47	62,60	-1,87

Volební účast v Jihočeském kraji byla ve volbách 2010 63,58%, což je více než průměr za Českou republiku. Tento trend je dlouhodobý, projevuje se ve všech volbách konaných od roku 1996. Celorepublikový průměr byl ještě překročen v Praze, Středočeském, Královéhradeckém a Pardubickém kraji, dále na Vysočině, v Jihomoravském a Zlínském kraji. Větší volební účast než v Jihočeském kraji byla v Praze (67,99%), což byla nejvyšší volební účast v České republice. Dále na Vysočině (65,68%), v Pardubickém (65,49%), Královéhradeckém (64,93%), Zlínském (64,27%) a Středočeském (64,26%) kraji.

Ve volbách 2006 i 2010 je nejvyšší volební účast v Praze, nejmenší pak v Karlovarském kraji. Ve volbách 2010 ve všech krajích klesla volební účast oproti volbám 2006. Nejméně klesla v Praze (0,52%), nejvíce v Moravskoslezském kraji (2,83%). Pokud seřadíme kraje podle volební účasti ve volbách 2006 a porovnáme tento žebříček s takto vzniklým žebříčkem z voleb 2010, tak zůstává stejný, kromě pořadí Zlínského a Královéhradeckého kraje. Ve volbách 2006 byla větší volební účast ve Zlínském kraji (66,90%) než v Královéhradeckém kraji (66,69%). Ve volbách 2010

⁶¹ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

došlo ve Zlínském kraji k většímu poklesu volební účasti, celkem o 0,87% než v Královéhradeckém kraji.

Jihočeský kraj se podle volební účasti ve sledovaných volbách a v porovnání s ostatními kraji umístil vždy ve středu tabulky. Dlouhodobě se zde volební účast drží nad celorepublikovým průměrem, což ukazuje na poměrně stabilní základnu občanů, kteří se účastní voleb.

5.2 Výsledky voleb 2006 a 2010 v Jihočeském kraji

V této kapitole srovnáváme výsledky voleb 2006 a 2010 v Jihočeském kraji. Analyzujeme zda si strany, které se nominovaly do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, udržely své voliče nebo došlo k přesunům mezi stranami.

Tab. 20: Výsledky voleb 2006 a 2010 v Jihočeském kraji⁶²

Strana	2006	2010	Rozdíl
ODS	36,96	21,36	-15,60
ČSSD	30,47	20,55	-9,92
KSČM	13,36	12,22	-1,14
KDU-ČSL	8,18	3,76	-4,42
SZ	5,90	2,17	-3,73
TOP 09	0	17,39	17,39
VV	0	10,66	10,66

Ve volbách 2010 v Jihočeském kraji získala nejvíce hlasů ODS (21,36%). Druhá v pořadí se umístila ČSSD se ziskem 20,55% hlasů. KSČM dostala 12,22% hlasů. KDU-ČSL a SZ nepřekročily hranici 5%. TOP 09 obdržela od voličů 17,39% hlasů a VV 10,66%. Pokud tyto výsledky porovnáme s volbami 2006, tak všechny strany, které byly registrovány v obou sledovaných volbách, ve volbách 2010 získaly menší počet hlasů. Největší propad postihl ODS, která získala o 15,60% méně hlasů než ve volbách 2006. Nejmenší propad postihl KSČM (1,14%). ČSSD přišla o 9,92% voličů. KDU-ČSL získala oproti roku 2006 o 4,42% méně, což je přes polovinu voličů. SZ už ve volbách 2006 těsně překročila 5% uzavírací kvórum a ve volbách 2010 nastal propad o 3,73%.

Největší propad hlasů ve volbách 2010 oproti volbám 2006 zaznamenala ODS. Ve volbách 2010 se jí už nepodařilo zmobilizovat tolik voličů. Nerozhodní nebo nespokojení voliči přešli k TOP 09, případně k VV. Velký propad je dán také skvělým

⁶² Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

výsledkem, kterého dosáhla ve volbách 2006. ČSSD dosáhla ve volbách 2006 více jak 30%, ale i zde následoval propad. Toto může být způsobeno nižší volební účastí a neschopností oslovit nerozhodnuté voliče. Pokles u KSČM je zanedbatelný. Tato strana má loajální voliče, kteří chodí k volbám pravidelně. Pokles oproti minulým volbám může být způsoben demografickým vlivem.

5.3 Počty mandátů získaných jednotlivými stranami v Jihočeském kraji ve volbách 2006 a 2010

V Jihočeském kraji se přidělovalo 13 mandátů. V této kapitole srovnáváme získání mandátů ve volbách 2006 a 2010 a pokládáme si otázku zda všichni poslanci obhájili svůj mandát.

Tab. 21: Počty mandátů získané v Jihočeském kraji jednotlivými stranami ve volbách 2006 a 2010⁶³

Strana	2006	2010	Rozdíl
ODS	6	4	-2
ČSSD	4	3	-1
KSČM	2	2	0
KDU-ČSL	1	0	-1
TOP 09	0	3	3
VV	0	1	1

Ve volbách 2010 získala v Jihočeském kraji nejvíce mandátů ODS. Celkem 4 mandáty. Po 3 mandátech obdržely ČSSD a TOP 09. KSČM získala 2 mandáty a VV 1 mandát. Pokud počet mandátů pro jednotlivé strany srovnáme s výsledky z voleb 2006, tak si nejvíc pohoršila ODS, která ve volbách 2010 přišla o 2 mandáty. ČSSD ztratila 1 mandát, stejně jako KDU-ČSL, která se ve volbách 2010 nedostala do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Strany TOP 09 a VV nebyly v roce 2006 registrovány k volbám. KSČM si jako jediná strana udržela stejný počet mandátů ve volbách 2006 i 2010.

ODS získala ve volbách 2010 o 2 mandáty méně než ve volbách 2006. Je to způsobeno odklonem části voličů k TOP 09, která v Jihočeském kraji získala 3 mandáty. ČSSD získala o 1 mandát méně, naproti tomu 1 mandát získala strana VV. KSČM se stabilní voličskou základnou si oba své mandáty z voleb 2006 udržela.

⁶³ Zdroj: vlastní výpočty na základě dat ze serveru www.volby.cz.

Dále si klademe otázku zda poslanci zvolení v Jihočeském kraji ve volbách 2006 obhájili své mandáty i ve volbách 2010?

Tab. 22: Poslanci kandidující v Jihočeském kraji⁶⁴

Zvolení v roce 2006	Strana	2010
Babor Jan Ing.	ČSSD	obhájil
Bauer Jan Ing.	ODS	obhájil
Bohdalová Vlasta Mgr.	ČSSD	obhájil
Braný Petr RSDr.	KSČM	obhájil
Dědič František Ing.	ODS	obhájil
Doktor Michal	ODS	obhájil
Filip Vojtěch JUDr.	KSČM	obhájil
Jandák Vítězslav Mgr.	ČSSD	obhájil
Klein Jaroslav	ODS	nekandidoval
Kratochvíle Karel Ing.	ČSSD	neobhájil
Špika Jan Ing.	ODS	neobhájil
Zajíček Tom	ODS	nekandidoval
Kalousek Miroslav Ing.	KDU-ČSL	obhájil (kandidoval za TOP 09 ve Středočeském kraji)
Parkanová Vlasta JUDr.	TOP 09	obhájila (v roce 2006 kandidovala za KDU-ČSL ve Středočeském kraji)

Jak vyplývá z Tabulky č. 22, 10 poslanců obhájilo svůj mandát, který získali ve volbách 2006, i ve volbách 2010. Byli to 3 kandidáti za ČSSD, 3 za ODS, 2 za KSČM, a 2 kandidáti za KDU-ČSL, kteří ve volbách 2010 kandidovali již za TOP 09. Pouze 2 kandidáti získali a obhájili mandát při volbách v jiných krajích. Ing. Miroslav Kalousek kandidoval v roce 2006 za KDU-ČSL v Jihočeském kraji, kde obdržel mandát. Ve volbách 2010 svůj mandát obhájil, ale kandidoval za TOP 09 ve Středočeském kraji. JUDr. Vlasta Parkanová kandidovala ve volbách 2006 za KDU-ČSL ve Středočeském kraji, kde získala mandát. Ve volbách 2010 byla lídrem kandidátní listiny strany TOP 09 v Jihočeském kraji, svůj mandát také obhájila. Svůj mandát neobhájil 1 kandidát z ODS a 1 z ČSSD. Kandidáti Jaroslav Klein a Tom Zajíček z ODS, kteří získali mandát ve volbách 2006, již ve volbách 2010 nekandidovali. Mandát neobhájil Ing. Jan Špika, který kandidoval za ODS. Na kandidátní listině byl uveden na 4. místě. ODS získala v Jihočeském kraji 4 mandáty, ale vysoký počet přednostních hlasů, které získal Michal Doktor, posunulo Ing. Špiku na 5. místo a mandát tak nezískal. Ing. Špika získal pouze 1,88% přednostních hlasů a tím nepřekročil 5% hranici. Dále mandát neobhájil Ing. Karel Kratochvíle. Kandidoval

⁶⁴ Zdroj: vlastní tabulka na základě dat ze serveru www.volby.cz.

za ČSSD na 4. místě kandidátní listiny. ČSSD však získala ve volbách 2010 v Jihočeském kraji pouze 3 mandáty. Ing. Kratochvíle získal jen 2,72% přednostních hlasů a nemohl se tak posunout na kandidátní listině. Za KSČM obhájili svůj mandát poslanci JUDr. Vojtěch Filip, lídr kandidátní listiny a RSDr. Petr Braný, který kandidoval na 2. místě.

Tab. 23: Nově zvolení poslanci v Jihočeském kraji⁶⁵

Zvolení v roce 2010	Strana
Baštýř Václav Ing.	ODS
Bezecný Zdeněk Mgr. Ph.D.	TOP 09
Gregora Martin MUDr.	TOP 09
Paggio Viktor JUDr.	VV

Nově byli zvoleni do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR za Jihočeský kraj 4 kandidáti (1 za ODS, 2 za TOP 09 a 1 za VV). Za ODS byl zvolen Ing. Václav Baštýř, který kandidoval na 2. místě kandidátní listiny. Po sečtení přednostních hlasů se posunul na třetí místo. Za TOP 09 byli zvoleni Mgr. Zdeněk Bezecný, PhD. a MUDr. Martin Gregora. Mgr. Zdeněk Bezecný kandidoval na 3. místě a po získání 9,75% přednostních hlasů se posunul na 1. místo. MUDr. Martin Gregora kandidoval na 20. místě a získal 7,46% přednostních hlasů ho posunul na 2. místo. Za stranu VV byl zvolen JUDr. Viktor Paggio, lídr kandidátní listiny. Tito nově zvolení poslanci ve volbách 2006 nekandidovali.

KSČM jako jediná stran získala stejný počet mandátů jak ve volbách 2006, tak ve volbách 2010. Oba poslanci svůj mandát obhájili i ve volbách 2010. V ČSSD obhájili mandát 3 poslanci a 1 poslanec mandát neobhájil, protože strana ve volbách 2010 získala o 1 mandát méně než ve volbách 2006. U ODS také obhájili mandát 3 poslanci a 1 neobhájil, protože mandát získal jiný kandidát díky přednostním hlasům. Jako jediná má ODS 2 poslance, kteří ve volbách 2010 již nekandidovali. Nově se do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR za ODS dostal 1 kandidát. Nové poslance má TOP 09 (2) a VV (1). Nově zvoleným poslancům tedy pomohla ke zvolení kandidatura na kandidátních listinách nových stran (TOP 09 a VV) nebo v případě ODS nominace na 2. místě kandidátní listiny.

⁶⁵ Zdroj: vlastní tabulka na základě dat ze serveru www.volby.cz.

5.4 Přednostní hlasy

V této kapitole se zaměříme na zisk přednostních hlasů v procentech pro lídry kandidátních listin jednotlivých stran a dále porovnáme jednotlivé volební kraje, abychom zjistili, kde voliči nejvíce či nejméně použili přednostních hlasů.

Tab. 24: Přednostní hlasy v % pro lídry kandidátních listin jednotlivých stran v Jihočeském kraji⁶⁶

Strana	Lídr	Přednostní hlasy v %
KSČM	JUDr. Vojtěch Filip	12,91
ČSSD	Mgr. Vítězslav Jandák	10,47
TOP 09	JUDr. Vlasta Parkanová	6,90
ODS	Ing. Jan Bauer	6,20
VV	Ing. Viktor Paggio	3,73

Mezi lídry kandidátních listin jednotlivých politických stran získal nejvíce přednostních hlasů v Jihočeském kraji JUDr. Vojtěch Filip kandidující za KSČM, celkem 12,91%. Svůj post lídra kandidátní listiny ČSSD obhájil Mgr. Vítězslav Jandák, který získal 10,47% přednostních hlasů. Lídrem kandidátní listiny TOP 09 byla JUDr. Vlasta Parkanová, která obdržela pouze 6,90% přednostních hlasů, což ji odsunulo na 3. místo. Mandát však získala. Před ní se díky přednostním hlasům dostal Mgr. Zdeněk Bezecný, Ph.D., který získal 9,75% hlasů, což ho posunulo ze 3. příčky na 1. místo. Na 2. pozici se díky přednostním hlasům dostal MUDr. Martin Gregora, který kandidoval na nevolitelném 20. místě. Na postup tohoto kandidáta mohla mít vliv i iniciativa Vyměňte politiky, která nabádala voliče, aby kroužkovali kandidáty od spodní části kandidátní listiny. Lídr kandidátní listiny ODS Ing. Jan Bauer získal 6,20% přednostních hlasů, což jej odsunulo na 2. místo na kandidátní listině. První příčku obsadil Michal Doktor po obdržení 9,4% přednostních hlasů a posunul se tak ze 7. místa. Nejméně přednostních hlasů ze všech lídrů politických stran, které se nominovaly do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, získal lídr kandidátní listiny VV Ing. Viktor Paggio (3,73% přednostních hlasů). Protože žádný z kandidátů VV neobdržel dostatečný počet přednostních hlasů a tudíž nemohl postoupit v rámci kandidátní listiny, obdržel mandát lídr Ing. Viktor Paggio.

Nejúspěšnější byl tedy lídr kandidátní listiny KSČM a nejméně preferovali voliči lídra VV. Úspěch KSČM může být způsoben tím, že v Jihočeském kraji kandidoval předseda KSČM JUDr. Vojtěch Filip. Byl to jediný předseda strany, který

⁶⁶ Zdroj: vlastní tabulka na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

v Jihočeském kraji kandidoval. Nejméně přednostních hlasů získal lídr kandidátní listiny VV Ing. Viktor Paggio. Toto může být způsobeno tím, že VV je nová strana a voliči tak nemají potřebu posouvat kandidáty na kandidátní listině, protože ještě nevědí jak budou reprezentovat jejich kraj v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.

Tab. 25: Počet přednostních hlasů podle volebních krajů⁶⁷

Volební kraj	Počet platných hlasů	Počet přednostních hlasů	Podíl přednostních hlasů v %
Praha	637 328	583 595	91,57
Ústecký	365 800	285 329	78,00
Olomoucký	321 871	242 029	75,19
Pardubický	268 863	194 648	72,40
Zlínský	308 592	223 221	72,34
Jihomoravský	597 136	403 460	67,57
Liberecký	213 917	143 407	67,04
Karlovarský	130 162	86 457	66,42
Moravskoslezský	583 753	376 941	64,57
Jihočeský	333 117	215 027	64,55
Královéhradecký	288 981	183 542	63,51
Plzeňský	280 264	170 868	60,97
Vysočina	270 872	162 750	60,08
Středočeský	630 203	374 059	59,36
Česká republika	5 230 859	3 645 333	69,69

Pokud srovnáme mezi sebou jednotlivé volební kraje, tak nejvíce kroužkovali voliči v Praze. Podíl přednostních hlasů na celkovém počtu platných hlasů byl 91,57%. Nejméně využívali přednostních hlasů voliči ve Středočeském kraji (59,36%). V Jihočeském kraji tvořil podíl přednostních hlasů 64,55%. Ve všech volebních krajích překročil podíl přednostních hlasů 50%. Za celou Českou republiku byl podíl přednostních hlasů 69,69%. Tuto hodnotu překročili v Praze, Ústeckém, Olomouckém, Pardubickém a Zlínském kraji. Ostatní volební kraje zůstaly pod celorepublikovým průměrem.

Vysoký podíl přednostních hlasů vypovídá o nespokojenosti voličů se sestavením kandidátních listin. Voliči pomocí přednostních hlasů posouvali své preferované kandidáty nebo volili takticky tak, aby znemožnili získat mandát kandidátům na předních volitelných místech.

⁶⁷ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

5.5 Ženy na kandidátních listinách v Jihočeském kraji

Počet žen v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR závisí na umístění kandidátek na kandidátních listinách a poté na voličích, zda kandidátkám dají dostatek přednostních hlasů k získání mandátu. Klademe si otázku, na jakých místech kandidátních listin jsou ženy a kolik jich jednotlivé strany nominovaly v Jihočeském kraji?

Tab. 26: Nominace žen na kandidátních listinách v Jihočeském kraji ve volbách 2010⁶⁸

Strana	nominované ženy	z toho zvolené	umístění na kandidátní listině			
			do 5. místa	6.-10. místo	11.-15. místo	16.-22. místo
KSČM	10	0	2	0	4	4
VV	8	0	1	2	3	2
ČSSD	5	1	1	2	0	2
TOP 09	5	1	2	0	2	1
ODS	3	0	0	1	1	1
celkem	31	2	6	5	10	10

V Jihočeském kraji byly zvoleny ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 2 ženy, což je 15,38%. Byly to Mgr. Vlasta Bohdalová, která kandidovala za ČSSD a JUDr. Vlasta Parkanová, která kandidovala za TOP 09.

Nejvíce žen nominovala na své kandidátní listině v Jihočeském kraji KSČM. Z 22 kandidátů bylo 10 žen. Do 5. místa byly nominovány 2 ženy. Mgr. Vítězslava Baborová (3. místo) a paní Alena Nohavová (4. místo). Tato strana nezískala dostatečnou podporu voličů, aby tyto kandidátky získaly mandát. Další 4 kandidátky byly nominovány na 11., 12., 13. a 15. místě. Na konci kandidátní listiny 16. až 22. místo byly nominovány také 4 kandidátky. Žádná z těchto kandidátek nezískala 5% přednostních hlasů, aby jí byl udělen mandát.

Za VV kandidovalo 22 kandidátů z toho 8 žen. Paní Ludmila Maršíková byla nominována na 3. místo. Tato strana nezískala dostatečný počet hlasů, aby paní Maršíková mohla být zvolena. Jak vidíme v Tabulce č. 26 nominace dalších kandidátek jsou v ostatních skupinách rozloženy téměř symetricky. Žádné z kandidátek VV se nepodařilo získat 5% přednostních hlasů k přímému udělení mandátu.

ČSSD nominovala v Jihočeském kraji 22 kandidátů, z čehož bylo 5 žen. Pouze 1 žena (Mgr. Vlasta Bohdalová) byla na volitelném 2. místě a obdržela mandát. Zbylé 4 kandidátky byly na nevolitelných místech (2 ve skupině 6. až 10. místo a 2 na 16. až

⁶⁸ Zdroj: vlastní výpočty na základě údajů ze serveru www.volby.cz.

22. místě). Žádná z žen nedostala dostatek přednostních hlasů a nepřekročila povinnou 5% hranici, aby mohla získat mandát.

TOP 09 nominovala na kandidátní listinu 22 kandidátů, z toho 5 žen. Do 5. místa byly nominovány 2 ženy, JUDr. Vlasta Parkanová (lídr kandidátky) a Mgr. Svatava Kopečková (5. místo). Zvolena byla pouze JUDr. Vlasta Parkanová, která po obdržení 6,90% přednostních hlasů skončila na 3. místě. Další 2 kandidátky byly umístěny na 11. až 15. místě a 1 na 16. až 22. místě.

Na kandidátní listině ODS byly nominovány 3 ženy z 22 kandidátů. Všechny na nevolitelných místech: 9., 15. a 16. místo. Ani jedna z žen neobdržela potřebný počet přednostních hlasů pro udělení mandátu.

Z výše uvedeného vyplývá, že nejvíce žen má na kandidátní listině v Jihočeském kraji KSČM (45,45%). Tato strana má tradičně větší podíl žen. Nejméně žen nominovala ODS (13,63%). Jako jediná z výše uvedených stran nemá do 5. místa nominovanou ani 1 ženu. Shodně 22,73% mají nominovaných žen ČSSD a TOP 09. VV nominovaly 36,36% žen. Pouze 2 ženy byly zvoleny. Žádná z žen nezískala dostatek přednostních hlasů k přímému udělení mandátu, kromě JUDr. Vlasty Parkanové z TOP 09. Tato kandidátka se z 1. místa posunula na 3. místo, protože její 2 kolegyně ze strany získaly více přednostních hlasů než ona.

6 ZÁVĚR

Ve volbách 2010 se dostalo do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR 5 stran. Byly to ČSSD, ODS, TOP 09, KSČM a VV. Oproti volbám 2006 se již uzavírací 5% kvórum nepovedlo překročit stranám KDU-ČSL a SZ. Celkem 19% voličů dalo hlas stranám, které se do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR nedostaly. Volební účast byla druhá nejnižší od roku 1996. Důvodem nízké volební účasti mohla být nedůvěra k politikům kvůli neustálým mediálním skandálům. Některé voliče také mohla odradit silně negativní a útočná volební kampaň ČSSD a ODS. Dalším důvodem mohla být mediální prezentace volebních předpovědí, podle kterých by se do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR nedostaly KDU-ČSL a SZ. Voliči, kteří by volili tyto strany pak mohly hlasovat takticky pro jinou stranu, která měla větší šanci překročit uzavírací klausuli nebo to mohl být důvod k volbám vůbec nejít. Dále je tu skupina voličů, kteří k volbám chodí nahodile nebo vůbec.

Předvolební průzkumy odráží momentální sympatie respondentů k jednotlivým stranám. Jsou pouze vodítkem pro voliče, jak by volby mohly dopadnout. V těchto průzkumech musíme počítat s výběrovou chybou, která se pohybuje mezi 1 až 3%. Při porovnávání výsledků volebních modelů agentur CVVM a Factum jsme dospěli k závěru, že po přihlédnutí k výběrové chybě, výsledky obou agentur téměř odrážely skutečný výsledek voleb. Výjimku tvořily strany ČSSD a TOP 09. Výsledky průzkumů u ČSSD byly nadhodnoceny a u TOP 09 byly podhodnoceny. Toto může být způsobeno tím, že respondenti někdy do dotazníků uvádí jinou stranu, než nakonec zvolí. Také je zde váhavá skupina voličů, kteří se rozhodují až těsně před volbami a své preference často mění. Někteří voliči na základě předvolebních průzkumů nemusí k volbám vůbec přijít, pokud jsou si téměř jisti, že strana kterou by volili vyhraje, nebo nakonec mohou volit jinou stranu. Nepříznivý výsledek volebních předpovědí může také způsobit taktickou volbu pro stranu, která má větší šanci překročit 5 % uzavírací klauzuli.

Ve volbách 2010 bylo zvoleno 44 žen, což je nevíce od roku 1996. Zajímalo nás tedy, zda ke zvolení žen přispělo pořadí na kandidátní listině, nebo zda pomohly ke zvolení ženám přednostní hlasy. Z výsledků vyplývá, že více žen bylo zvoleno na základě umístění na kandidátní listině. Umístění na kandidátní listině, je tedy oproti přednostním hlasům důležitější. Čím více bude žen na volitelných místech, tím více jich bude zvoleno. Důležitým faktorem ve volbách 2010 byly i přednostní hlasy. Na jejich

základě bylo zvoleno 14 žen, tj. 31,81%. Voliči tím dávají stranám najevo, že by měly přehodnotit nominace na kandidátní listiny a zařadit na volitelná místa více žen.

Díky přednostním hlasům bylo zvoleno 47 poslanců, což je 23,50%. Voliči tímto způsobem pomohli ke zvolení 33 mužům a 14 ženám. Dále dávali přednost kandidátům s vysokoškolským vzděláním, zejména lékařům. Nejvíce byly voleni kandidáti z věkové skupiny 51 až 60 let, kteří již mají zkušenosti a v profesním životě něčeho dosáhli. Pouze voliči ODS upřednostňovali mladší kandidáty.

Pokud srovnáme výsledky voleb 2006 a 2010, vidíme, že všechny strany získaly ve volbách 2010 méně procent hlasů. ČSSD a ODS se již nepovedlo překročit 30% hranici, jako ve volbách 2006. Největší propad hlasů zaznamenala ODS. Úbytek hlasů u ČSSD a ODS je částečně způsoben nižší volební účastí ve volbách 2010. Zatímco u KSČM, KDU-ČSL a SZ došlo i při nižší volební účasti jen k nepatrnému poklesu hlasů. Dále došlo ke změně preferencí voličů, kteří podpořili nové strany (TOP 09 a VV). Zejména původní voliči ODS začali volit TOP 09. Některé voliče ODS také mohly ovlivnit skandály, které před volbami přinášela média. Minimální propad hlasů vidíme u KSČM. Tato strana má stabilní voličskou základnu, ale volí ji převážně starší lidé a proto se v těchto volbách mohl projevit demografický vliv. Vzhledem k těmto výsledkům se změnilo i rozložení mandátů. ČSSD a ODS neobhájily všechny mandáty, které získaly ve volbách 2006. KDU-ČSL a SZ se nedostaly ve volbách 2010 do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. Pouze KSČM obhájila všechny své mandáty, které získala ve volbách 2006. Zatímco ve volbách 2006 získaly ODS a ČSSD výrazně více mandátů než ostatní strany, ve volbách 2010 jsou rozdíly mezi jednotlivými stranami minimální. Rozložení mandátů má vliv na sestavení vlády. Po volbách 2006 sestavila ODS koalici s KDU-ČSL a SZ, kde měla rozhodující slovo. Po volbách 2010 sestavila ODS koalici s TOP 09 a VV. Vzhledem k rozložení mandátů již musí vyjednávat a rozhodující slovo nemá. ČSSD sice vyhrála volby 2010, ale nebyla schopna sestavit koalici.

Do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR bylo ve volbách 2010 zvoleno o 13 žen více než ve volbách 2006, proto jsme si položili otázku, zda všechny poslankyně obhájily svůj mandát z voleb 2006? Všechny poslankyně svůj mandát neobhájily. Svůj mandát obhájilo 14 poslankyň. Celkem 10 poslankyň již nekandidovalo. Nejlépe si vedly kandidátky KSČM, kdy jich 75% svůj mandát obhájilo. ODS a ČSSD mají shodně 33,30% poslankyň, které obhájily svůj mandát. Nejvíce

poslankyň které neobhájily mandát má ČSSD, což je důsledek toho, že byly nominovány na nevolitelná místa na kandidátních listinách nebo strana nezískala v kraji kde kandidovaly dostatek hlasů a tak mandát neobhájily ani z volitelného místa na kandidátní listině.

V českém parlamentu v období ČSSR byl dodržován socialistický koncept reprezentace, tzv. model deskriptivní reprezentace, kdy struktura poslanců měla odrážet strukturu společnosti, například zde měla být zastoupena přibližně třetina žen. Proto jsme porovnali data z voleb 1981 do České národní rady (dále jen ČNR) s daty z voleb 2006 a 2010. Z výsledků vyplývá, že v ČNR byla zastoupena téměř třetina žen. Pro volby 2006 a 2010 nařízení o zastoupení třetiny žen již neplatilo a došlo k poklesu zastoupení žen v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Ve volbách 2006 došlo k poklesu téměř o polovinu v porovnání s volbami 1981. Ve volbách 2010 bylo zvoleno 22% žen, což už se pomalu blíží zastoupení žen v ČNR. Dále jsme porovnávali strukturu věku poslanců a obyvatel. Ve všech sledovaných volebních obdobích byly podreprezentovány stejné skupiny obyvatel. Jedná se vždy o skupiny 18 až 40 let a 70 a více let. Nejméně podreprezentovanou skupinou jsou obyvatelé ve věku 61 až 70 let v porovnání s věkovými skupinami poslanců. Nadreprezentovány jsou věkové skupiny 41 až 50 let a 51 až 60 let poslanců v porovnání s obyvateli. Ve volbách 1981 byla nejvíce nadreprezentována skupina poslanců 51 až 60 let, ve volbách 2006 a 2010 se tento trend již nevyskytuje. Ve volbách 2006 a 2010 byla nejvíce nadreprezentovaná skupina poslanců ve věku 41 až 50 let. Poslanci jsou tedy většinou ve věku 41 až 60 let a méně jsou zastoupeni mladí poslanci a poslanci starší 61 let a více.

V této práci jsme také analyzovali volební podporu jednotlivých stran v krajích. Ke zjištění volební podpory byla použita metoda tzv. územní volební podpory. Z výsledků vidíme, že levicové strany ČSSD a KSČM mají stabilní podporu voličů spíše na Moravě a pravicové strany ODS, TOP 09 a VV mají voliče spíše v Čechách. Ve volbách 2010 získaly ČSSD, ODS i KSČM méně hlasů v krajích s více jak 50% územní volební podporou v porovnání s volbami 2006. Nejvíce pokles postihl ODS, nejméně pak KSČM. ČSSD přišla ve volbách 2010 o podporu ve Zlínském a Pardubickém kraji. Zlínský kraj získala ODS a v Pardubickém kraji přešla podpora k VV. ODS přišla o podporu v Královéhradeckém kraji, který získaly TOP 09 a VV. ODS má stále největší voličskou podporu v Praze, ale ve volbách 2010 zde ztratila

23,53% hlasů oproti volbám 2006. Tyto hlasy získala TOP 09, která v Praze volby 2010 vyhrála. KSČM má stabilní volební podporu ve stejných krajích v obou sledovaných volbách. Pouze Karlovarský kraj se propadl v žebříčku územní podpory. Někteří voliči se zde přiklonili spíše k ČSSD. Od pravicové strany ODS přecházejí voliči k jiným pravicovým stranám: TOP 09 a VV. Od levicové strany ČSSD nastal odliv voličů v Zlínském a Pardubickém kraji k ODS a VV. Toto mohlo být způsobeno mobilizací voličů pravicových stran, kteří chtěli zabránit vítězství ČSSD. Protože její vláda byla v médiích spojována s tzv. řeckou cestou a velkým zadlužením České republiky. Od druhé levicové strany KSČM přešli voliči také k levicové straně ČSSD.

V 5. kapitole jsme se blíže věnovali volbám 2010 v Jihočeském kraji v porovnání s výsledky voleb 2006 a srovnáním s ostatními kraji. Volební účast ve volbách 2006 a 2010 je vždy vyšší než celorepublikový průměr v okresech České Budějovice, Písek, Tábor a Zahraničí. V Českých Budějovicích poklesla volební účast pouze o 1,11% a je zde tedy poměrně stabilní voličská základna. Největší pokles nastal v okrese Strakonice, kde se nepovedlo zmobilizovat nerozhodné voliče. Nejmenší volební účast je v obou sledovaných volbách v okresech Český Krumlov a Prachatice, což může souviset s vyšší mírou nezaměstnanosti. Jihočeský kraj v porovnání s ostatními kraji podle volební účasti se ve volbách 2006 i ve volbách 2010 pohybuje vždy ve středu tabulky. Dlouhodobě se zde drží volební účast nad průměrem volební účasti v České republice, což ukazuje na poměrně stabilní základnu voličů.

Ze srovnání výsledků voleb 2006 a 2010 v Jihočeském kraji vyplývá, že největší propad hlasů zaznamenala ODS. Této straně se ve volbách 2010 již nepovedlo zmobilizovat nerozhodné voliče. Tito voliči přešli k TOP 09, případně k VV. Nejmenší pokles zaznamenala KSČM. Tato strana má loajální voliče, kteří chodí k volbám pravidelně. Pokles může být způsoben nižší volební účastí a zčásti se zde projevil demografický vliv v porovnání s volbami 2006. Při rozdělení mandátů přišla ODS o 2 mandáty v porovnání s počtem mandátů které obdržela ve volbách 2006. Tyto mandáty získala TOP 09, která dostala hlasy od nespokojených voličů ODS, kteří se ve volbách 2010 přiklonili k této straně. KSČM jako jediná strana získala stejný počet mandátů ve volbách 2006 i ve volbách 2010. Analyzujeme tedy zda poslanci, kteří obdrželi mandát ve volbách 2006 jej obájili i ve volbách 2010. Oba poslanci KSČM svůj mandát obhájili. U ČSSD obhájili mandát 3 poslanci a 1 poslanec mandát neobhájil. Tento kandidát byl umístěn na volitelném místě kandidátní listiny, ale strana

získala o 1 mandát méně v porovnání s volbami 2006. V ODS také 3 poslanci obhájili svůj mandát a 1 neobhájil. Zde je to způsobeno tím, že se tento kandidát posunul dolů na kandidátní listině, protože jiný kandidát získal mandát díky přednostním hlasům. Jako jediná strana má ODS 2 poslance, kteří již ve volbách 2010 nekandidovali. Nově zvolené poslance bude mít v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR ODS, TOP 09 a VV.

Protože ve volbách 2010 voliči využili možnosti přidělovat přednostní hlasy, porovnali jsme počty přednostních hlasů pro lídry kandidátních listin jednotlivých stran v Jihočeském kraji. Nejvíce přednostních hlasů získal lídr KSČM, nejméně lídr VV. Za KSČM kandidoval předseda strany JUDr. Vojtěch Filip. Byl to jediný předseda strany, který v Jihočeském kraji kandidoval. Lídr VV Ing. Viktor Paggio získal ze všech lídrů kandidátních listin nejmenší počet přednostních hlasů, což může být způsobeno tím, že kandidoval za novou stranu a tak voliči neměli potřebu používat přednostní hlasy k posunu jednotlivých kandidátů. Pokud mezi sebou porovnáme jednotlivé volební kraje, tak nejvíce použili přednostní hlasy voliči v Praze. Nejméně voliči kroužkovali ve Středočeském kraji. V Jihočeském kraji tvořil podíl přednostních hlasů 64,55%, což je méně než je celorepublikový průměr. Celorepublikový průměr překročili v Praze, Ústeckém, Olomouckém, Pardubickém a Zlínském kraji. Ostatní kraje zůstaly pod tímto průměrem. Poměrně vysoký podíl přednostních hlasů vypovídá o nespokojenosti voličů se sestavením kandidátních listin jednotlivých stran. Voliči tak posouvali známé osobnosti, nebo na základě různých výzev posouvali ženy nebo kandidáty na posledních příčkách.

Ve volbách 2010 byl zvolen větší počet žen, než v minulých volbách. Analyzovali jsme tedy na jakých místech kandidátních listin jsou umístěny ženy a kolik jich jednotlivé strany nominovaly v Jihočeském kraji. Nejvíce žen nominovala na kandidátní listinu KSČM, nejméně pak ODS. ODS jako jediná strana nenominovala do 5. místa žádnou ženu. Stejný počet žen na kandidátní listině mají ČSSD a TOP 09. V Jihočeském kraji byly zvoleny 2 kandidátky. Obě byly umístěny na kandidátní listině do 2. místa. JUDr. Vlasta Parkanová z TOP 09 se z 1. místa posunula na 3. místo, protože její 2 kolegové ze strany získali více přednostních hlasů než ona.

Ve volbách 2010 v porovnání s volbami 2006 voliči více využili přednostních hlasů, zvolili více žen a vysokoškolsky vzdělaných lidí. Z výsledků je zřejmé, že si voliči přejí změnu, na kterou by politické strany měli reagovat.

7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. ANTOŠ, M. *Principy voleb v České republice*. Praha : Linde, 2008. 191 s. ISBN 978-80-7201-734-8.
2. CABADA, L., KUBÁT, M. a kol. *Úvod do studia politické vědy*. 2. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. 455 s. ISBN 978-80-7380-076-5.
3. ČALOUŠ, D., FOLTÝN, T., HAVLÍK, V. a kol. *Volby do Poslanecké sněmovny v roce 2006*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006. 219 s. ISBN 80-7325-108-6.
4. DANČÁK, B., HLOUŠEK, V. *Parlamentní volby 2006 a česká politika*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2006. 276 s. ISBN 80-210-4161-7.
5. DANICS, Š., DUBSÝ, J., KAMÍN, T. *Základy sociologie a politologie*. 2. vyd. Praha : Policejní akademie České republiky v Praze, 2007. 179 s. ISBN 978-80-7251-247-8.
6. DANICS, Š. *Základy vědy o politice*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2009. 176 s. ISBN 978-80-86708-89-8.
7. FIALA, P. *Politika, jaká nemá být*. Praha : Centrum pro studium demokracie, 2010. 163 s. ISBN 978-80-7325-216-8.
8. FEDERÁLNÍ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Statistická ročenka Československé socialistické republiky 1981*. Praha : SNTL – Nakladatelství technické literatury, 1981. 696 s.
9. HEIDLER, J. *Volební systémy – teorie a praxe*. Praha : Lidové noviny, 1990. 16 s. ISBN 80-7106-007-0
10. HEYWOOD, A. *Politologie*. Přel. Z. Masopust. 1. vyd. Praha : Eurolex Bohemia, 2004. 482 s. ISBN 80-8643295-5.
11. KLOKOČKA, V. *Politická reprezentace a volby v demokratických systémech*. Praha : Aleko, 1991. 220 s. ISBN 80-85341-11-5.
12. KLÍMA, M. *Volby a politické strany v moderních demokraciích*. Praha : RADIX, 1998. 276 s. ISBN 80-86031-13-6.

13. KREJČÍ, O. *Nová kniha o volbách*. 1. vyd. Praha : Professional publishing, 2006. 481 s. ISBN 80-86946-01-0.
14. KOUBEK, J. České sněmovní volby 2010 z hlediska stability a změny stranického systému: blokační aktéři, personalizace, lokalizace a fragmentace. *Politologická revue*, 2010, roč. XVI 2010/I, č. 1, s. 111-127.
15. KUBÁT, M. a kol. *Politické a ústavní systémy středovýchodní Evropy*. 1. vyd. Praha : EUROLEX BOHEMIA, 2004. 432 s. ISBN 80-86432-92-0.
16. LEBEDA, T. Proporcionalita volebních formulí poměrných systémů. *Sociologický časopis*, říjen 2006, č. 5, s. 883-912.
17. LEBEDA, T., LINEK, L., LYONS, P. et. al. *Voliči a volby 2006*. 1. vyd. Praha : Sociologický ústav AV ČR, 2007, 214 s. ISBN 978-80-7330-126-2.
18. MANSFELDOVÁ, Z., LINEK, L. (eds). *Český parlament ve druhé dekádě demokratického vývoje*. 1. vyd. Praha : Sociologický ústav AV ČR, 2009, 160 s. ISBN 978-80-7330-171-2.
19. NOVÁK, M., LEBEDA, T. a kol. *Volební a stranické systémy ČR v mezinárodním srovnání*. 1. vyd. Dobrá Voda u Pelhřimova : Aleš Čeněk, 2004. 485 s. ISBN 80-86473-88-0.
20. PROROK, V., LISA, A. *Politologie*. 1. vyd. Dobrá Voda u Pelhřimova : Aleš Čeněk, 2003, 223 s. ISBN 80-86473-31-7
21. SARTORI, G. *Srovnávací ústavní inženýrství*. Přel. J. Ogrocká. 1. vyd. Praha : Sociologické nakladatelství, 2001. 238 s. ISBN 80-85850-94-X.
22. ŠEDO, J. *Volební systémy postkomunistických zemí*. 1. vyd. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2007, 419 s. ISBN 978-80-7325-137-6.

Elektronické zdroje

1. Český statistický úřad – Výsledky přednostního hlasování pro jednotlivé kandidáty [online]. 2010, poslední revize 13. 9. 2010 [cit. 25. listopadu 2010]. Dostupný z WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/p/4205-10>>.
2. HERZMANN, J. *Malé změny velkého významu* [online]. Praha : Factum Invenio, 2010 [cit. 2010-09-16]. Dostupný z WWW: <http://www.factum.cz/390_male-zmeny-velkeho-vyznamu>.
3. HERZMANN, J. *Šest stran pravostředová většina* [online].

- Praha : Factum Invenio, 2010 [cit. 2010-09-16]. Dostupný z WWW: <http://www.factum.cz/400_sest-stran-pravostredova-vetsina>.
4. KUNŠTÁT, D. *Stranické preference a volební model v dubnu 2010* [online]. Praha : Centrum pro výzkum veřejného mínění, 2010 [cit. 2010-09-14]. Dostupný z WWW: <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101031s_pv100421.pdf>.
  5. KUNŠTÁT, D. *Stranické preference a volební model v květnu 2010* [online]. Praha: Centrum pro výzkum veřejného mínění, 2010 [cit. 2010-09-14]. Dostupný z WWW: <http://www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/101038s_pv100519.pdf>.
  6. *Společná Česko-Slovenská digitální parlamentní knihovna – Česká národní rada 1981-1986* [online]. 2010, poslední revize 25. 8. 2003 [cit. 2010-12-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.psp.cz/eknih/1981cnr/rejstrik/jmenny/index.htm>>.
  7. *Volební server ČSÚ* [online]. 2010, poslední revize 12. 10. 2010 [cit. 2010-09-06]. Dostupný z WWW: <<http://www.volby.cz>>.

Legislativní dokumenty

1. Česko. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2010, s. 5-15. ISSN 978-807208-808-9.
2. Česko. Zákon č. 247/1995 Sb. ze dne 27. září 1995 o volbách do Parlamentu České republiky a o změně a doplnění některých dalších zákonů (volební zákon). In *Sbírka zákonů České republiky*. 2010, s. 144-177. ISSN 978-807208-808-9.

8 SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Volební účast v letech 1996-2010

Tab. 2: Výsledky volebních modelů agentur CVVM a Factum

Tab. 3: Počet žen zvolených do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR ve volbách 2010

Tab. 4: Počet žen a mužů zvolených díky přednostním hlasům ve volbách 2010

Tab. 5: Vzdělání kandidátů zvolených pomocí přednostních hlasů ve volbách 2010

Tab. 6: Počet kandidátů zvolených prostřednictvím přednostních hlasů ve volbách 2010 podle věku

Tab. 7: Počet získaných hlasů v procentech ve volbách roku 2006 a 2010

Tab. 8: Počet mandátů získaný jednotlivými stranami ve volbách 2006 a 2010

Tab. 9: Počet žen zvolených do Poslanecké sněmovny ČR ve volbách 2006 a 2010

Tab. 10: Počet žen zvolených ve volbách 2010 do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR

Tab. 11: Srovnání poslanců a občanů dle pohlaví v procentech

Tab. 12: Srovnání poslanců a občanů dle věku v procentech

Tab. 13: Kraje, kde územní volební podpora ČSSD přesáhla 50%

Tab. 14: Kraje, kde územní volební podpora ODS přesáhla 50%

Tab. 15: Kraje, kde územní volební podpora KSČM přesáhla 50%

Tab. 16: Kraje, kde územní volební podpora TOP 09 přesáhla 50%

Tab. 17: Kraje, kde územní volební podpora VV přesáhla 50%

Tab. 18: Volební účast v okresech Jihočeského kraje v letech 2006 a 2010

Tab. 19: Volební účast v jednotlivých krajích v %

Tab. 20: Výsledky voleb 2006 a 2010 v Jihočeském kraji

Tab. 21: Počty mandátů získané v Jihočeském kraji jednotlivými stranami ve volbách 2006 a 2010

Tab. 22: Poslanci kandidující v Jihočeském kraji

Tab. 23: Nově zvolení poslanci v Jihočeském kraji

Tab. 24: Přednostní hlasy v % pro lídry kandidátních listin jednotlivých stran v Jihočeském kraji

Tab. 25: Počet přednostních hlasů podle volebních krajů

Tab. 26: Nominace žen na kandidátních listinách v Jihočeském kraji ve volbách 2010